

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Francija — Nemčija

Pred par dnevi so prišle iz New Yorka vesti, ki so francosko javnost zelo razburile. V Zedinjenih državah se je pojavil bivši predsednik nemške državne banke dr. Schacht ter razvil zelo marljivo delovanje v najvišjih političnih in finančnih krogih severnoameriške republike. Izgovorila se je celo beseda, da namerava Nemčija zaprositi za moratorij, to se pravi za prekinjenje svojih reparacijskih obveznosti, katere je podpisala v Haagu dne 20. januarja 1930, nakar so zavezniške čete izpraznile Porenje.

Takrat se je mislilo, in tudi sicer Nemcem neprijazni politiki so bili tega mnenja, da bo Nemčija zadovoljna in da bo konec nenasiljivosti, ki je tim večja čim bolj so se zavezniški pokazali napram njej popustljivi. Očitno so se motili, ker komaj je bila haaska konvencija podpisana, že se je začela stara propaganda s podvojen močjo. Končno se je pokazala na obzorju še nacionalistična nevarnost, s katero so se začeli nemški politiki izgovarjati, češ da bo treba grozečega leva pomiriti s kakšno novo koncesijo. Taktika trajnega moledovanja, katero je tako sijajno vodil rajni Stresemann, je prinesla Nemčiji veliko koristi, v Franciji pa je razumljivo vplivala v nasprotnem smislu.

Poteza dr. Schachta v New Yorku spada čisto v okvir te taktike: »Revna Nemčija ne more s čim plačevati reparacij, dajte nam časa, da si oddahnemo.« Položaj je pa po haaski konvenciji v toliko drugačen, da so nemška plačevanja zavezniškim državam organsko zvezana z dajatvami, ki jih morajo plačevati zavezniški Zedinjenim državam. Vsaka para, ki bi je Nemčija ne mogla plačati Franciji, Angliji, Italiji in drugim zavezniškim, bi se črtala tudi v letnem obračunu z Zedinjenimi državami. Ključ drži sedaj v rokah Amerika. Zato je Nemčija napravila svoj prvi poskus tam; toda po vsem, kar je bilo mogoče zvedeti, Zedinjene države absolutno ne kažejo nobenega navdušenja, da bi vprašanje medzavezniških dolgov znova načele. Sestanek, ki so ga vsled Schachtovega nastopa sklicali M. Mellon, ameriški finančni minister, državni podtajnik Ogden Miles in predsednik zvezne državne banke Harrison, ni imel zaželjenega uspeha. Takoj po sestanku je namreč zvezna vlada izdala komunique, v katerem z vso ostrijo zavrača za fantastične vse govornice o kakšnem moratoriju, ki bi za dobo let prekinil plačevanje reparacij in obrestovanje dolgov med bivšimi nasprotnicami v svetovni vojni.

Schachtov manever torej ni uspel in s tem bi lahko tudi to vprašanje odložili, če ne bi odkril nove perspektive o francosko nemških odnosih v bližnji bodočnosti. Končno je namreč še vedno veliko vprašanje, kako se bosta Nemčija in Francija sporazumeli.

Francija čuti, da se za vsem prizadevanjem nemških politikov v Washingtonu skriva končni cilj: revizija ne samo reparacijskega dogovora v Haagu, katere bi se Francija ne plašila, ker ima zavarovan hrbet, ampak tudi revizija vseh mirovnih pogodb, ki so soodgovorne za nemška reparacijska plačila. Nemčija, tako pravijo Francozi, ne bo nikdar priznala, da je gospodarsko zadosti močna za odplačevanje reparacijskega dolga, dokler se ji ne bo vrnilo Posaarje, dokler ne bo odstranila poljskega koridorja, in slednjič, dokler ji bivši zavezniški ne bodo vrnilo njenih kolonij. In notranjepolitični razvoj v Nemčiji na žalost potrjuje te sumnje.

Napačno in krivično bi bilo podtkavati oficijelni nemški vladi, da zasleduje v resnici cilj, Francijo z vedno se ponavljajočimi zahtevami spraviti z ravnotežja, potem pa izrabiti ugoden položaj in likvidirati »versajski diktat«. Pač pa Francozi ne razumejo, zakaj nemške vlade, katerim iskrenosti nihče ne odreka, dovoljujejo, da jih potiskajo na zunanepolitičnem polju struje, ki ne zaslužijo mednarodnega zaupanja. Na ta način je prišlo v razmerju med Nemčijo in Francijo do nekega stalnega nesporazuma, ki ima v sebi veliko tragike: Francozi postajajo vedno bolj nezaupljivi, ker se nobena nemška vlada do sedaj ni desolidarizirala z jasno izjavo in z jasnimi dejanji od nacionalistične gonje, Nemci pa očitajo svojim sosedom, da doslej še nikdar niso jasno in iskreno priznali zaupanja strujam v Nemčiji, ki iskreno žele sporazuma.

Priložnosti je šlo dosti mimo. Mogoče je Francija grešila, ko po lokarnskih pogodbah ali v trenutku, ko je Nemčija vstopila v Društvo narodov, ni z večjo brzino odstranila vse težave, ki so izvirale iz svetovne vojne. Mogoče je Nemčija grešila letos, ko po izpraznitvi Porenja ni odločno pokazala svoje hvaležnosti in sprejela ponujane roke. Po celi verigi nesrečnih naključij je danes, ko so skoro da poravnani vsi večji spori med obema državama, politično rečeno položaj bolj napet kot pa prej kdaj. V nemškem parlamentu se je število francofobov povečalo v nepričakovani meri, v francoskem državnem zboru je število 10 poslancev, ki so glasovali proti izpraznitvi Porenja, naraslo na čez sto in danes se resni politiki s tesnobo in srčno vprašujejo, če je Briandova politika bila dobra in koristna.

Le tako se mora razlagati nervoznost, katero je v Franciji zbudila vest, da dr. Schacht intrigira v Ameriki proti interesom francoske republike.

Vsa Evropa se bo oddahnula, kadar se bo vztrajnemu delovanju za mir iskreno vnetih po-

Propad goriške Zadružne zveze

Katastrofalno denarno stanje bivše cvetoče zveze — Fašistična uprava upropastila čevljarsko zadrugo v Mirnu

Rim, 23. okt. x. Vladni službeni list objavlja odstop predsednika goriške Zadružne zveze ing. Caccese in celega odbora. Za vladnega komisarja tega nekdanj cvetočega slovenskega zaveda je bil postavljen Avgust Ambrozi de Magistris. Fašistični poslanec je svojo ostavko utemeljil, češ, da ne more več rešiti zveze, katero so drugi upropastili.

Čudno je, da je do tega zključka prišel gospod Caccese šele po treh letih, odkar je tedanji prefekt Cassini odstavil zakonito izvoljeni slovenski odbor in postavil zvezi komisarja v osebi poslanca Caccese. Priznati moramo, da se prefekt Cassini ni prav lahko odločil za ta težki korak, ker je dobro slutil, da je v igri gospodarstvo vse Goriške. Končno pa se je le moral udati organiziranemu pritisku goriških fašistov, ki jih je vodil tajnik Caccese. Takrat je fašizem podtikaval goriški Zadružni zvezi, da zalaga Katoliško tiskarno z denarjem, s katerim se je tiskala »Goriška straža«. Nadalje se je načelstvu očitalo, da je nalagala preveč denarja v čevljarsko zadrugo v Mirnu in v mlekarstvo v Trstu. Zgodilo se je pa, da je »Goriška straža« še dobro leto potem, ko je vladni komisar zasedel Zvezo in s tem prevzel nadzor-

stvo nad Katoliško tiskarno, brez velikih težkoč naprej izhajala, dokler je ni prefekt zatrl iz političnih razlogov. Prefekt sam se je kmalu prepričal, da so Caccesejeve trditve o finansiranju slovenskega lista prazna izmišljotina.

Kakšno je danes stanje Zveze in včlanjenih podjetij? Takoj ob nastopu komisarja so vlagatelji dvignili okoli milijon lir. Nato je komisar s karabinerji preprečil nadaljnje dviganje. Nato je v Benetkah najel 3 milijonsko posojilo pod težkimi pogoji, spremenil zadružna pravila tako, da ni smela iz Zveze izstopiti nobena članica, dokler se to posojilo ne izplača. Načelstvo čevljarske zadruge je bilo nadomeščeno s komisarjem, kateremu je dal na razpolago velike kredite. Zadruga je dobila celo obširna vojaška naročila. Pri vseh teh olajšavah je podjetje naglo propadalo. Danes dela samo še 10 ljudi v čevljarski zadrugi, kjer jih je bilo prej pod slovenskim vodstvom nad 100. Izgube pri Zadrugi se računajo na okroglo 2 milijona lir. Osrednja mlekarica v Trstu ima danes okoli pol milijona lir izgube in nedavno jo je predsednik Caccese kratko malo izročil v najem kapitalističnemu podjetju. Tako fašisti škrtijo koristi zadružništva. Izguba pri vseh teh pod-

jetjih znaša danes nad tri in pol milijona lir. Zato ni čuda, če si danes Caccese umiva roke, češ, da ne more ohraniti teh podjetij. Zakaj pa je pred tremi leti zrušil zakonito izvoljeno načelstvo, ki ga je postavil občni zbor in ki je bilo pripravljeno nositi odgovornost za svoje delo pred vsem goriškim ljudstvom. Tri leta slabega gospodarstva zruši lahko tudi najtrdnjše zavode. Goriški Slovenci pričakujejo sedaj od svoje vlade, da odvrne od njih težko nesrečo, kajti morebitna prisilna likvidacija v sedanjem katastrofalnem gospodarskem stanju bi utegnila ugonobiti na tisoče kmečkih gospodarstev. Tako se je končalo zopet eno žalostno poglavje v zgodovini goriških Slovencev.

Milan, 23. oktobra. x. »Corriere della Sera« poroča, da je bil ustoličen novi goriški rektorat (Upravni svet). Pri tej priliki je prefekt Julijske krajine imel nagovor, v katerem je odločno protestiral proti temu, da bi v Italiji sploh obstajalo manjšinsko vprašanje. Narodnih manjšin v Italiji ni. Zato mora biti pouk v vseh šolah samo italijanski in sam interes tistih, ki italijanščine ne razumejo, je, da se državnega jezika nauče, če hočejo imeti dostop v državne službe.

Seje jugosl.-italijanske komisije

Za ureditev železniških vprašanj

Belgrad, 23. okt. m. V ponedeljek so se pričele na Reki seje jugoslovansko-italijanske komisije za ureditev raznih problemov in železniških tarifnih vprašanj. Ta komisija je pred par meseci imela sestanek v Opatiji. Današnji sestanek se smatra kot nadaljevanje te konference. Naši delegaciji predseduje podpravitelj ljubljanskega železniškega ravnanstva ing. Klodič. Člani delegacije pa so strokovnjaki iz ljubljanske, zagrebške in belgrajske železniške direkcije. Že na prvem sestanku v ponedeljek, so italijanski delegati postavili vprašanje eksploatacije bazena Taon de Revela v Reški luki. Kakor se v gospodarskih krogih na Reki trdi, je bila nedavno v Rimu delegacija reških gospodarskih korporacij, ki so se pribojevale radi težkih gospodarskih in trgovskih razmer v Reki. Tej deputaciji se je v železniškem

ministrstvu reklo, da bo v najkrajšem času bolje in da bo skoraj prišlo do nekaterih tarifnih sprememb v korist Reke in da bo to poživilo reško trgovino. To izjavo so reški gospodarski krogi sprejeli kot aluzijo na sedanje komisijo. Na Reki se splošno pričakuje, da bo ta komisija sklepala glede uporabe bazena Taon de Revela s strani naše države.

Ob teh glasovih je med gospodarskimi krogi na Sušaku zavladalo precejšnje nezadovoljstvo. Podvzela se je akcija, da se prepreči eksploatacija bazena Taon de Revela od strani naše vlade.

Predsednik naše delegacije podpravn. Klodič je v ponedeljek odpotoval v Ljubljano, radi nadaljnjih navodil. Komisija je danes nadaljevala svoje delo.

Italija se pogaja za franc. posojilo

Pogajanja v zadnji fazi

Pariz, 23. okt. p. Kakor je znano, je vodja radikalnih socialistov Daladier izjavil na strankinem kongresu pred par dnevi, da je italijanska vlada iskala v Franciji posojilo v znesku 3 do 4 milijarde frankov. Ta vest je v Franciji izzvala velik interes. Poslednje dni se lansirajo vesti, da so pogajanja za posojilo že v teku.

Včerajšnji »Paris Midi« poroča, da so pogajanja v končni fazi. Francoski listi javljajo, da Italija dela na najetju posojila v Franciji.

Bivši italijanski minister in izrazit protifašist Arturo Labriola je dal izjavo, v kateri pravi, da išče fašistična vlada posojilo, da bi dala Franciji nekatere politične koncesije, da bo zapustila sovjetsko Rusijo in Nemčijo in da se bo postavila v službo Franciji. S tem hoče fašistična vlada prisiliti Francijo, da bi pozneje tem lažje mogla izvršiti svoje bojne načrte in rešiti svoj položaj v Italiji. Finančniki, ki vsi mrzijo boljševizem, niso več nenaklonjeni dati Italiji kredita. To tem bolj, ker imajo mnogo razpoložljivega kapitala. Težko pa bi se dala prepričati francoska javnost, da se

denar, ki bi ga Francija dala Italiji, ne bo porabil za proizvodnjo strupenih plinov in granat, ki bi ob primernem času uničevali francoske vojske in neoboroženo francosko prebivalstvo v zaledju.

V slučaju, da bi italijanski poizkus za najetje tega posojila propadel, Labriola navaja, kaj bi fašizem bil prisiljen storiti. Položaj v Italiji je zelo težaven in Mussolini se ne more na nikogar nasloniti, razen na Hitlerja, Hugenberga in Sovjete. Nobenega dvoma ni, da bi v tem slučaju prišel z večjo agitacijo za izzivanje nemirov, nereda in nevarnosti ter konfliktov. Mussolini s tem, da se kaže, da je za mir, le potrjuje, da zares misli na vojno. Toda izzivanje oboroženega konflikta in zmede, ne more Mussoliniju prinesiti nobenega konkretnega uspeha, ker ni dvoma, da bi prva vojna bila vzrok propada fašizma.

Opozarjajoč evropsko demokracijo na te Mussolinijeve namere, Labriola poziva francoske finančnike, da zavrnejo italijansko fašistično vlado v vprašanju posojila.

Pred kraljevo poroko v Assisiju

Pisa, 23. okt. AA. Kralj je sprejel v gradiču San Rosore v posebni avdijenci italijanskega poslanika pri sv. Stolicu grofa Devecchia in imel z njim dolg razgovor. Grof Devecchia je poročal kralju o pogajanjih s sv. Stolicu glede dispenza za poroko bolgarskega kralja Borisa s princeso Giovanno.

V Pisu je prisel princ Ciril, brat bolgarskega kralja Borisa. Na postaji sta ga sprejela princeza Giovanna in bolgarska princesa Evdoksija.

Fašistična stranka bo poklonila bolgarskemu kralju Borisu in princesi Giovanni o priliki njene poroke dragoceno darila. Glavno darilo bo srebrni, umetno izrezljan samovar.

Rim, 23. oktobra. AA. Štiri križarke so prišle v Brindisi, da se pridružijo eskadri vojnih ladij, ki bodo spremljale kralja Borisa in njegovo soprogo na potu v Bolgarijo. Krenile bodo verjetno 25. t. m. na pot. Spremljali jih bodo tudi hidroavijoni. Minister za letalstvo Balbo je izdal že tozadevne potrebne ukrepe.

litikov posrečilo, da poravnajo vsa razočaranja, nad katerimi se oba naroda pritožujeta, in da prinese v medsebojne odnose iskrenost in zaupanje, katerega do sedaj žalibog ni bilo.

Bolgarska poslanica Italiji.

Turin, 23. okt. AA. »Gazzetta del Popolo« priobčuje poslanico, ki jo je naslovil na italijanski narod predsednik bolgarske vlade Ljapčev pred svojim odhodom v Italijo in jo izročil poročevalcu lista. Poslanica se glasi:

Na potu v Assisij, kamor potujem, da prisostvujem poroki svojega presvetlega vladarja s princezo Giovanno Savojsko, prinašam Italiji priatečen pozdrav bolgarskega naroda in njegove navdušene želje za svojega kralja in kraljico, za italijansko kraljevsko dvojico, kraljevski dom, narod in italijansko vlado.

Kako bo nevesta pripravljena.

Kraljevo nevesto bo spremljalo k poročnemu oltarju 200 deklic, ki bodo na željo in stroške kraljeve neveste dobile bela svilen oblačila, segajoča do gležnjev in cvetlične vence v laseh. 60 šivilj v Assisij je izdelalo obleke. Za bodočo kraljico je pripravljena meter dolga svilen vlečka, ki je točen posnetek znamenitega Manto di Giacomina di Settepoli. V svilo bodo vpleteni najlepši vzorci znamenite umetniške šole v Assisiju. Svata se bo vršila v občinski palači v Assisiju, na večer 25. oktobra pa bodo vse zgodovinske palače mesta bajno razsvetlele. Za mestne reveže bo po stari šegi prirejena velika javna pojedina.

Šef gen. štaba dal ugrabiti drž. predsednika

Stockholm, 23. oktobra. as. Po dolgotrajnem zaslišanju na policiji je vodja finskega generalnega štaba, general Wallenius priznal sodelovanje pri ugrabitvi bivšega državnega predsednika Stahlberga. Priznal je, da je on organiziral ugrabitev. Na to izpoved ga je predsednik republike razrešil njegove dolžnosti. General Wallenius je bil aretiran na podlagi izjave avskultanta pri sodišču v Jaskariju, ki je bil udeležen pri ugrabitvi in je pri aretaciji izjavil, da je ravnal po navodilih šefa generalnega štaba. Policiji sta prišli v roke tudi hrzojavki med Walleniusom in med osebo, ki se je udeležila ugrabitve. Istočasno z generalom Walleniusom je bil aretiran tudi poročnik Kuussaaris, dočim se nahaja generalstabi podporočnik Toivonen že dva dni v policijskih zaporih.

Amerika ne pristane na nemški moratorij

Pariz, 23. oktobra. AA. Havas poroča iz Washingtona. Čeprav se tam nič ne govori ne v vladni hiši ne v ministertvu zunanjih zadev ne v finančnem ministertvu, da se nista bivši guverner nemške državne banke dr. Schacht in ameriški državni sekretar Stimpson razgovarjala o vprašanju dolgov in reparacij, vendar za zdaj ni nikakih dejstev, iz katerih bi se moglo sklepati, da bo vlada ameriških Združenih držav v tem vprašanju izpremenila svoje dosedanje stališče, ki ga je že tolikokrat potrdila. Sicer pa bi se zaradi bližajočih se volitev bilo težko vladi ameriških Združenih držav svoje stališče izpremeniti. Iz vsega tega kaže, da gre samo za poskusni balon, ki pa je v Washingtonu popolnoma zgrešil svoj namen.

Romunska vohunska alera

Bukarešta, 23. oktobra. p. Radi špijonaže je bil danes aretiran major Arascaru in njegova tipkarica. Vodi se preiskava proti nekemu polkovniku, ki je v službi v vojnem ministertvu, pa je pred kratkem izginil. Major Varsara, ki je bil aretiran, je priznal, da je bil štiri leta v službi sovjetske Rusije. Daal je informacije in izbrpna poročila o vojnih manevrih. Na podlagi njegovih priznanj, se bo izvršila vrsta aretacij. Varsava priznava, da je prijel od sovjetske špijonažne organizacije 30.000 lejev. Aretiran je bil tudi Macedonec inž. Vesere, ki je bil vodja Dobrudžanske vohunske skupine. Odkuip je več vojakov in kurirjev, da bi fotografirali zaupne in tajne odredbe in vojna poročila.

Novi avstr. proračun znaša čez 17 milijard Din.

Dunaj, 23. oktobra. AA. Korbiro poroča, da je zvezna vlada predložila predsedniku razpisneega parlamenta kot predsedniku stalnega parlamentarnega odbora proračunski načrt za leto 1931. Ta proračunski načrt zagotavlja proračunsko ravnovesje za prihodnje leto, ker znašajo skupni dohodki 2166 milijonov šilingov, izdatki pa 2130 milijonov šilingov. Od celokupne vsote državnih investicij pride na pošto in državne železnice 136 milijonov. Od celokupne vsote izdatkov pride na osebne izdatke 1387 milijonov šilingov, ostalo pa na materialne izdatke. V primeri s proračunom za leto 1930, so se dohodki in izdatki povečali. Celokupni dohodki od davkov so zrasi na 185 milijonov šilingov. Od skupne vsote izdatkov pride na izdatke za podporo poljedelcem 145 milijonov šilingov, 33 milijonov za zvišane izdatke za brezposelne delavce, naposled pa so se povečali tudi administrativni izdatki.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno, deževno, hladno.

Oboroževanje Arabcev

Velikanske množine orožja gredo v Arabijo — Tudi Irak se oborožuje Evropske države soodgovorne

Suez, 23. okt. or. Kontrolne oblasti Sueskega prekopu potrjujejo vesti nekaterih nemških listov, da je več malih poljskih trgovskih ladij prešlo prekop v smeri proti arabski obali, toda odločno zanikajo trditve, da je poljske brodovje vozilo orožje in pa municijo, ki naj bi bila določena za sultana Iba Sauda, kralja hedžazskega.

Kairo, 23. okt. or. Že dalje časa opažajo, da se vrši po Sueskem prekopu intenziven promet poljskih in nemških parnikov. Isto tako se je ugotovilo, da so vse te ladje pristale na arabskem obrežju, osobito v pristanišču Džiddah, kjer so ostale čez noč in ob jutranji zarji odpoševale naprej proti Adenu. Agenti protiangliškega združenja Arabcev so ugotovili, da so te ladje izkrcavale velike množine artiljerijskega orožja in ročnih strojev z municijo. Trdi se celo, da je zastopnik poljskega zunanega ministrstva osebo vodil transporte in da je sultan Iba Saud bil tako vesel novega orožja, da je takoj poslal maršalu Pilsnškemu v zahvalo dva čistokrvna Arabca. Iz istih virov se je zvedelo, da so nemške ladje vozile poseben tip malih aeroplanov, namenjenih Iba Saudovi armadi. Ker se to uvažanje orožja vrši čisto mirno pred očmi angleških oblasti, je sum, da se Iba Saud oborožuje z dovoljenjem angleške vlade, zelo upravičen.

Varsava, 23. okt. d. »Berliner Tagesblatt« je pričel senzacionalno vesti iz Jeruzalema, da je neka poljska trgovska ladja, prihajajoča direktno iz Gdajne, izkrcala v Hedžazu velikanske množine orožja in municije po naročilu hedžazskega kralja Sauda. Na tukajšnjem trgovinskem ministrstvu ni nič znanega o transportih orožja na Arabsko. Poljske trgovske ladje seveda običajno veliko inozemskih pristanišč, odkar si je Poljska ustvarila svoje lastno trgovsko brodovje in se osamosvojila od inozemskih pomorskih družb. Zato poljska trgovinska mornarica vrši samo normalne posle izvažanja poljskih izdelkov v inozemstvo in inozemskih izdelkov v domovino. Nemško časopisje, posebno pa »Berliner Tagesblatt«, zadnje čase napada Poljsko na celi fronti. Gorajski napad spada med to ofenzivo, ki ima namen postaviti poljski narod na samopni odred pred vsem svetom. Češ, da je vzrok vseh nemirov v Evropi. V tukajšnjih židovskih krogih naglašajo, da naj nemško časopisje kontrolira gibanje nemškega trgovinskega brodovja, pa bo prav lahko ugotovilo, da že več mesecev nemške ladje izvažajo preko Lübecka in Kiela zrakoplovni material, namenjen za hedžazskega kralja Sauda ter za iranskega kralja Fejsala. Slednji se je še nedavno dalj časa mudil v Nemčiji in naročil velike dobave v nemških tovarnah za aeroplane. Nem-

ski inženjerji in piloti spremljajo vsak transport, a se do sedaj še niso vrnili, iz česar bi sledilo, da so ostali v Hedžazu in Iraku na razpolago tamkajšnjih vojaških oblast. Če so poljske trgovske ladje v resnici prevažale vojni material, kar do sedaj še ni ugotovljeno, potem ga niso naložile v Gdajno, ampak v Lübecku, kjer redno pristajajo.

London, 23. okt. os. Reuter poroča iz Ismaile, da so po naročilu Iba Sauda došli večji transporti vojnega materiala za hedžazsko armado. Temu dostavlja kolonialno ministrstvo, da je Hedžaz neodvisna kraljevina, ki ima pravico oboroževati svojo armado, kakor ji narekuje njene potrebe. Angleška vlada odklanja vsako mešanje v to vprašanje. Angleško kolonialno ministrstvo je o teh transportih informirano in ne čuti nobene potrebe, da bi zahtevalo kakih objasnitev od svojega zvestega zaveznika Iba Sauda.

London, 23. okt. os. »Evening Standard« poroča, da je došlo v Bassorah večje število trgovskih letal, katere je Fejsal, kralj Iraka, naročil za potrebe svoje dežele. Angleške oblasti z velikim zadovoljstvom ugotavljajo, da se napredek zavezniške države Iraka vrši po modernih smernicah in da bo ojačeno zračno brodovje v veliki meri pospeševalo razvoj iraškega gospodarstva.

Intervencije zagrebškega župana

Belgrad, 23. okt. m. Zastopstvo zagrebškega mesta je danes zvečer odpoštovalo v Zagreb. Župan dr. Škulji je pred odhodom dal izjavo o svojem bivanju v Belgradu: predvsem je obiskal ministra za socialno politiko in ga prosil za podporo za naseljevanje istihbegov. Pri ministru za javna dela, je interveniral radi zgradbe nove carinarnice v Belgradu in stanovanjske hiše za uradništvo, za kar je posojilo že odobreno iz Kaldarimčanskega fonda. Dalje je interveniral radi pogodbe za električno napeljava Zagreb—Koprivnica. Ministru za šume in rude pa je poročal o umazanosti Save, ki jo povzroča pranje premoaga v Trbovljah. Končno se je razgovarjal z belgradskim županom radi sestanka zastopnikov zveze mest, ki se bo vršil dne 5. novembra in na katerem se bo obravnavalo vprašanje proračunov. Opoldne se je dolgo časa razgovarjal s finančnim ministrom radi najetja posojila v višini 40 milij. Din v tamošnjih bankah.

Komercializacija železnic

Belgrad, 23. okt. z. Strokovna komisija, v kateri so odlični zastopniki gospodarskih krogov, je končala zakonski načrt o komercializaciji železnic. Ko bo zakon popolnoma izdelan, bo predložen predsedniku vlade v odobritev.

Delo vrbaške banovine

Banja Luka, 23. okt. u. Ban Milosavljević je imel konferenco z banknimi svetniki in župani v vrbaški banovini. Na konferenci so bili sprejeti tile sklepi:

Načrt banovinskega proračuna se mora dostikati do 1. novembra in poslati vsem banknim svetnikom. Pismene pripombe na tem proračunu se morejo banki upravi poslati do konca novembra. Banksi svetniki bodo 1. decembra pozvani v Banjo Luko radi proračuna in da prisostvujejo svečanostim na praznik ujedinjenja. V prihodnjem proračunskem letu se bo v tej banovini zgradilo 100 ljudskih šol. Izdelan je načrt za banovinske ceste in za popravila starih cest. Banksi svetniki naj podpirajo organizacijo narodnega muzeja, turistične ustanove in gledališče, ki bo prirejalo predstave v Banji Luki in drugih banovinih mestih.

Obrtni zakon

Belgrad, 23. okt. z. Trgovinski minister je imenoval strokovno komisijo, ki naj bi izdelala obrtni zakon. Za člane komisije so imenovani najodličnejši zastopniki našega obrtnega stanu.

Belgrajske vesti

Belgrad, 23. okt. z. Kmetijski minister je poslal v Slovenijo strokovno komisijo, ki naj nakupi jorkirske svinje, ki se bodo razdelile med posamezne banke uprave, da jih razdelijo oglednim postajam v svojem področju. Komisija ima za te nabave potrebne vloge na razpolago.

Belgrad, 23. oktobra. AA. Minister trgovine in industrije Juraj Demetrović se je vrnil danes iz Zagreba v Belgrad.

Zagrebske vesti

Zagreb, 23. okt. p. Osrednja katoliška narodna zveza v Zagrebu, kot centralna katoliške akcije bo priredila na praznik Kristusa Kralja v nedeljo 26. t. m. ob 11 dopoldne v veliki dvorani Sokola slavnostno matinejo v proslavo 1500 letnice sv. Avgustina.

Zagreb, 23. okt. p. Danes se je vršila anketa o vprašanju turizma v savski banovini. Pri tej priliki se je razpravljalo tudi o vprašanju avtobusnega prometa in o vprašanju železniških zvez.

Zagreb, 23. okt. p. Sneli ob 11.23 je potresom zabeleži potres, čigar epicenter je bil 38 km oddaljen od Zagreba.

Zagreb, 23. okt. p. Dunajska nogometna zveza je odpovedala tekmo, ki bi se imela 26. novembra vršiti v Zagrebu.

Osijek, 23. okt. p. Ing. Armin Kraus je izvršil samoumor. Bil je nameščen v tovarni vagonov, ki ga je odpustila. Zdi se, da je bil radi tega depriimiran in da je v duševni razdvojenosti napravil samoumor.

Političen pomen Severingovega imenovanja

Berlin, 23. okt. p. Imenovanje dr. Severinga za notranjega ministra v Prusiji, se je izvršilo na željo ministrskega predsednika Brauna samega, ki je enoslovno obvestil državno vladu, da se je izvršila ta sprememba v pruskem ministru. Temu imenovanju se pripisuje velik političen pomen. Severing je znan kot odločen človek. Njegovo imenovanje pomenja ostrino proti desničarskemu radikalizmu. Pruski notranji minister razpolaga s 30.000 izredno organiziranimi policisti, ki bodo vsak poizkus desničarskih radikalov za puč v kralji Listi držijo, da se hoče s tem okrepi stabilizacija republikancev proti desničarskim in levčarskim ekstremistom. Dr. Severing je v Frankfurtu izjavil: Ako Hitlerjevi napadi ne bodo v kratkem prenehali, bomo pokazali, da nismo samo fizično močni, ampak da moremo obdržati dobre odnose s vsemi državami na svetu. Radi tega moramo biti prijatelji mira. Hočem biti dober Nemec in dober nemški državljani.

Pohod stradajočih

Dunaj, 23. okt. as. Komunisti so danes organizirali po dunajskem Ringu »pohod stradajočih«. Okoli poldnega je korakalo okoli 1800 brezposelnih po dunajskem Ringu. V sprevodu so nosili table z napisi: »Dajte nam dela in kruha!«. »Doli s Stratiščem!« in sličnim napisi. Do resnejših spopadov ni prišlo nikjer. Tudi v raznih industrijskih krajih so organizirali komunisti slične pohode. Vendar pa ni nikjer prišlo do spopadov.

Vrnitev zmagovalcev Atlantika

Pariz, 23. okt. AA. Francoska letalska rekord-derja Costes in Bellonte, ki se vrstata iz Združenih držav, bosta iz Le Havre nadaljevala pot v Pariz na letalu »2«. Na letališču v Parizu jma bo izkazal vojaške časti 34. letalski polk. Odtod se bosta Costes in Bellonte napotila v elyzejsko palačo, kjer ju bodo sprejeli predsednik francoske republike Doumergue, predsednik francoske vlade Tardieu in drugi ministri.

Hmelj

Zagreb, 23. okt. as. Razpoloženje nadalje mirno. Cene 350—600 Kt za kg.

Dunajska vsemenska napovedi: Še nadalje sprejemajo vreden. Najprej se bo vremen nekoliko zboljšalo radi zapadnih vetrov. Pozneje dež.

Iz življenja sovjetske šole

Varsava, oktobra 1930.

Na Baltijski pedagoški razstavi, ki se je otvorila s pričetkom šolskega leta v estonski prestolnici Talinu (Reval), je nepričakovano zastopana tudi Rusija. Razstavila je vse podatke o 98 petrograjski meščanski šoli. Dijake naloge iz račine in nemščine, matematike in fizike so čedno spisane in napravijo dober vtis. V osmem razredu so imeli dijaki med drugim slednja domača dela iz ruske književnosti: »Zločin in kazens« v miselnosti Dostojevskega, »Leva Tolstega svetovni nazor« v »Vojni in miru«. Ruska vas po oktoberskem prevratu in med meščansko vojno t. t. d. Vasi šolariji se bi najbrž namreč, če bi jim ponudili za pisane slični enjasti, mimzani slikasti papir, kakor ga kažejo ti jako slabi sovjetski zvezki. Zato pa je videti na vseh platnicah slika predsednika sovjetske vlade Rikova in seveda znano geslo: »Proletari vsih dežel, združite se!« Še bolj zanimiva je debela vezana knjiga: »Zapisniki skupine št. 2«. To je pravo ogledalo sovjetske šole. Ta druga skupina šteje 29 dijakov in dijakinj v starosti 15—17 let. Poleg vsakega imena je zapisanovani: narodnost — klas, očetovo socialno stališče — nastavljenec, delavec, duhovnik, trgovec. Priloge o vlogi izpovedi seveda sploh ni. Vsaka skupina izvoli svoj upravni odbor (biro), ki vodi vse notranje in zunanje (javne) šolske zadeve. V časa od lanskega 6. oktobra in do letošnjega 8. majnika je imel ta odbor 40 sej. Ne morem seveda v tem kratkem pregledu naštetih vseh onih odredov prosvetne uprave, ki so bile glasom zapisnika vedno zopet zaslišane ter sprejete na znanje, lo se tiče n. pr. prepovedi kajenja v šolskem poslopiju, odgovora na vprašanje o konsumu alkoholnih pijač ali volitev delegatov v različne odbore: kulturno-prosvetni, higijensko-gospodarski, učbeni, za kemino in zračno državno obrambo t. t. d. O priliki obilne revolucije je morala poslati šola tri zastopnike v slavnostni odbor. Eden od njih je prosil, da bi ga opustili te dolžnosti, ker je preveč zaposlen. Toda prošnja je bila odbita. Poleg teh izjemnih poslov šolariji veliko vsakdanjih malih skrbi. Vsak teden se menjaajo dežurni za pospravljanje razredov, vzdrževanje reda v šolski menzi in garderobi, na športnem prostoru t. t. d. Odbor poziva dijakke, naj se požurijo s vplačili prispevkov v pomožno blagajno za nakupovanje knjig in učil. V šolski dvorani je nekdo pokvaril pokrov od glasovirja. Neki učenci so ukradli denarnico z 2 rub. 50 kopejki drobiža. V tem primeru je določil upravni odbor znesek na vse dijakke vseh razredov: vsak je moral prispevati po eno kopejko. V šoli, ki šteje 12 razredov, so bile dežurnim prijavljeno tekoma šolskega leta v celem štiri tatvine. Značilno je, da se ni nikoli razpravljalo o bistvu tega pojava in ni bil ocenjen z moralnega stališča. Sploh ničesar ne vemo o moralnih načelih šolske mladine. Samo enkrat ome-ni odbor »moralno fronto« in sicer v zvezi z nedostojnimi napisi v stranišču za dečke. Odbor je sklenil prirediti borbo s tem pojavom. Vse dnešnje življenje šolske mladine ima izrazit političen značaj. Tako so izvali veliko razbujenje »nedostojni anonimni dodatki k šolskemu dnevniku, ki se plakatira v vozi, sicer pa ničesar ne vemo o vsebini teh napisov. Nekeč je omenjen slab obisk šolskih praznikov. Tega je kriv »dolgočasen spored« in tudi »spomnjanje čase pri dijakih. Zapisnik šte. 35 zahteva, naj se obrne čim več pažnje na protizidovsko razpoloženje, a edino iz tega vzroka, ker je prišla po nekem učencu spisana pesem te vsebine v roke člana komunistične stranke. Vseled tega zblj lahko mislite, da se ne borijo pedagogi in dijakovi zoper antisemitizem, kar bi vrglo na solo slabo luč. Pretežno večino zapisnikov izpolnijo tekoča gospodarska vprašanja. Šolariji imajo svojo menzo in prireditelj veselic. Odbor določa ceno zajtrku: čaj ali juha s kruhom stane 72 kopejki na teden. Dobicek, ki ga vrže menza, se uporabi za nakup smuču in nogometne žoge, drugič se zopet kupi linolej za prte na jedilne mize i. t. d. Veliko nalog imajo delegati, ki jih voli šola v mestni petrograjski svet, torej magistrat. Zahtevati morajo tam skupno z zastopniki ostalih šol večje število stipendij, vozne olajšave na železnici, olajšanje sprejema absolventov srednjih (meščanskih) šol na univerzo, otvoritev mesečnega dijaškega doma za one učence, ki niso v Petrogradu doma i. t. d. Nekoliko luči na mladinsko miselnost vrže zapisnik šte. 24 z debato o književnosti. Deca zahteva naj izhaja več knjig o življenju otrok v drugih deželah, o življenju ameriških in drugih inozemskih delavcev, o življenju sodobnih izobražencev, o uspehih sodobne fizike in novih znanstvenih odkritjih. Izmed

276 rudarjev mrtvih, preko 100 ranjenih

Pariz, 23. oktobra. AA. Iz Alsforda poročajo, da se še nadalje trudijo, da bi rešili zasute rudarje. Računajo, da je v prostranih galerijah še okoli 15 trupel. Mislijo tudi, da jih je kakih 10 v ruševinah administrativne palače. Mogoče je, da so nekatere žrtve še v drugih galerijah, katerih dostaj še niso mogli preiskati.

Alsford, 23. oktobra. as. Zadnje vesti poročajo o 256 mrtvih in 103 ranjenih. V teku noči se »pravili na dan več se živih rudarjev, ki so bili deloma nad 50 ur zasuti. Resilno mostvo, ki je delalo nepretrgoma 24 ur, se je trudilo z nadčloveškimi napori za rešitev ponesrečenih rudarjev. Od večera zvečer pomagajo tudi holandska reševalna moštva. Zdravniki, ki je izvrševal službo na nižjem horizontu, je bil ranjen. Skupni pogreb žrtev se bo vršil v soboto.

Židje se znajo postaviti

Vesolini Izrael protestira proti ukrepom britanske vlade

London, 23. oktobra. as. Vindan izjava o Palestini bo spravila najbrže v kritičen položaj MacDonaldovo vlado. V jesenskem zasedanju parlamenta, Baldwin, Chamberlain in Amery so v ostro napisanem pismu v listu »Times« protestirali proti vladni izjavi in ugotavljajo, da se je vlada pregrešila proti takšni Balfourjevi deklaraciji. Konservativci bodo pred parlamentom stavili na vlado interpelacijo o palestinskem vprašanju. Ako bodo konservativci vložili tudi predlog za nezaupnico, utegne priti vlada v zelo kritičen položaj, ker bodo potegnili vodilni liberalov svoje pristave najbrže v konservativni labor.

Jeruzalem, 23. oktobra, as. V Palestini vlada nepopisno razburjenje med židi radi palestinske politike britanske vlade. Židovski nacionalni svet in židovska agencija sta na skupni seji sklenili dvigniti oster protest in javljata Angliji, da se ne bodo udeležili oktobrskega zasedanja parlamenta.

Nova ustava v Egiptu

Kairo, 23. okt. Kralj Fuad je včeraj podpisal novo ustavo in novi volilni zakon. Danes je bila nova ustava razglašena, obenem pa je bila razpuščena zbornica in senat. Nove volilne se bodo vršile, kakor hitro bodo sestavljeni imenikivolivci. Po novi ustavi je odgovornost ministrov napram egiptskemu parlamentu le navidezna, kajti le-ta se ne sme vmesavati v izvršilne upravne zadeve. Edino kralj sme imenovati in odstavljati sodnike in uradnike. Vlada je izdala izredne ukrepe, da v kralji prepreči nered. Pričuje se pa, da bo stranka Vald organizirala velike demonstracije.

Okrutnost kitajskih komunistov

Pariz, 23. okt. as. Kakor poroča »Petit Parisien« iz Sangaja, so komunisti izpustili na svobodo italijanskega škola Miginanjia iz Kjanfuja, ki so ga ujeli 14. oktobra z drugimi 15 misijonariji vred. Izpustili so ga, da preskubi v Sangaju 10.000 dolarjev odkupnine. Škof je izjavil, da so pri ugrabitvi ubili komunisti nemškega misijonarja in dva kitajski redovnika. Ujeti so še dva francoska in trije italijanski misijonarji in deset redovnic. Kitajci ravnaajo z njimi zelo okrutno. Vsak dan jih peljejo po mestnih ulicah in jih masakrirajo.

Nenaslno morje

Pariz, 23. okt. AA. Končna bilanca zadnjega neurja v Bretaniji je tale: 293 pomorščakov je izgubilo v valovih, zapuščajo 127 vdov in 193 sirot.

obstoječ knjig se ocenijo kot »najbolj dolgočasna« dela o meščanski vojni. Med knjigami, ki »nepravilno slikajo življenje«, so navedene povesti M. Gorkga, pesmi Jesenina in basni uradnega sovjetskega pesnika Demjana Bednega. Petrograjska 98. šola deluje po t. zv. Daitonovem načrtu: vsak dijak se osebo zmeni z učiteljem o nalogah in gradivu, ki jih mora predati. V drugi skupini, ki jo opazujemo, bi morali gojenci vsi skupaj položiti 358 ustmenih in pisanih izpitov (»toček«). Dejanjsko so jih položili samo 439. Na poti je bila pre-zaposlenost oz. težke družinske razmere. Iz istih vzrokov tepi obisk, ki je znašal n. pr. od

septembra do januarja redno samo po 92—95% vseh dijakov.

Ne pozabimo, da nima sovjetska šolska mladina (kakor tudi vsi ostali državljani) (skoro nobene prilike prosto povedati svojega mnenja v dnevnih vprašanjih. A tudi iz navedenega je razvidno, da zraste to samostojno, javnega delovanja vajeno mlado pokolenje v popolnoma novih, vendar jako malo slahih razmerah. Po večini so vsi dijaki otroci sovjetskih uradnikov in delavcev. Bogve, ali so vsi nekateri od njih doma deležni one krščanske vzgoje, ki bi utegnila kljubovati uveljavim brezverske države in šole...

Šola se podira

Stari trg pri Kočevju, 22. oktobra.
Poslopje tukajšnje ljudske šole dobiva zadnje čase vedno večje razpoke po stenah in na stropu. Sestala se je komisija, ki je pregledala poslopje 11. t. m. Določila je, da se morajo prostori v prvem nadstropju evakuirati, sicer se lahko zgodi kaka nesreča. Začasno se vrši pouk le v pritličju. Na tej šoli so trije oddelki, in vsak izmed njih ima po dva poldneva v tednu šolo. V občinskem odboru so bili boji za novo šolo že pred desetimi leti. Ze takrat so opozarjali bistrejši možje na to potrebo, ali vse je bilo zaman. Občina je odklanjala vse nasvete in prošnje, češ da se mora varčevati. Odlasli so dosti dolgo, zdaj pa ne pomagajo noben izgovor, ampak je potrebno čimprej pričeti z delom.

V senu našel mrtvega sina

Rimske toplice, 23. oktobra.
Žrtve svetovne vojne.
Snoči so se zopet žalostno oglasili zvonovi v tihi Šmarjetski dolini. Naznanjali so žalostno vest, da je zopet nekdo dokončal svojo zemeljsko pot. Ze od ponedeljka so pogrešali 45 letnega posestniškega sina Karla Zupana. Ker je bil fant živčno bolan ter je venomer potoval po bližnjih vaseh, so domači mislili, da se nahaja gotovo kje pri kakih znanih ali sorodnikih, ter se zato niso dosti brigali zanj, in ga tudi niso iskali.
Ko je v sredo okrog 11 dopoldne šel oče, posestnik Zupan na svoj kozolec po krmo za živino, je naenkrat zagledal v krmi ležeče mrtvo moško truplo. Ko je od blizu pogledal mrtvo truplo, je v njem takoj spoznal svojega pogrešanega sina Karla.

Domači so takoj sporočili zadevo orožništvu, katero je takoj prišlo na lice mesta, ter tam napravilo preiskavo. Pozno popoldne so mrtliča spustili s kozolca na tla ter ga tam še natančneje preiskali. Orožniki so ugotovili, da tu nikakor ni zločina, ker je smrt nastopila nekaj od oslabljenosti, največ pa od stare bolezni, katero je dobil že v svetovni vojni. Po levi strani telesa so se nahajale velike rane, katere so najbrže povzročile tako nenadno smrt. Žalosten je bil pogled na nekdanj tako pomnega in v svetovni vojni toliko odklovanega moža. Ležal je na njivi pred kozolcem. Ljudje so se v trumih zbirali ter obžalovali tragičen konec pokojnega Zupana. Okrog 5 zvečer so prišli železniški delavci, kateri so mrtliča naložili na nosila, ter ga prenesli v mrtvašnico v Šmarjeto, kjer bo danes popoldne pokopani.

Družina v razvalinah

Oče zabodel sina.
Črna, 22. oktobra.
Včeraj je bil v Črni semenj ali, kakor Korošci pravijo, jarmark. Kupčija je bila precej živahna, kakor navadno na zadnjem letnem sejmu. Skoraj vsak je prišel na svoj račun, najbolj pa seveda gostilničarji. — Sejmi sami na sebi so potrebni in koristni, če jih človek pravilno pojmuje; toda le premnogokrat se dogaja, da imajo posamezni stanovi, a najbolj kmetje, od sejma več škode kakor koristi, kajti nekatere premaga mogoče že dolgo tlačen strah ter izrabijo sejem za to, da se pošteno napijejo. Nekateri so že takli, da jih alkohol ne samo obvlada, temveč naravnost poživi.
Na list knjige, ki opisuje sege, navade in značaj podeželskega slovenskega ljudstva, je padel zopet madež. — V družini staro nesoglasje. Očegospodar pusti posestvo, ženo in sina ter gre k drugemu kmetu za žagarja. Mati in sin gospodarita sama, in v resnici ne slabo. Sin je najet, da nekemu pelje s konji robo na sejem. Na sejem pride tudi oče. Svojo nevoljo, da mora on, gospodar in posestnik, delati drugemu gospodarju, a na njegovem domu gospodariti njegov sin, hoče potopiti v vinu. Ko je že precej razgret, gre v hlev, kjer je sin s konji, ter hoče konje prodati, četudi za slepo ceno. Sin ne pusti, tem manj, ker so konji prava materina lastnina, ne očetova. Oče užaljen, da njegov sin drži z materjo, ne z njim, očedom, navali nanj z nožem, ter ga težko rani. — To je prvo dejanje te družinske žalosti; drugo dejanje se pravkar godi v bolnišnici, tretje se bo pa pred sodniki. Družina pa ostane najbrž vedno razvalina, še slabše, kakor če bi se bila pri njih oglašila sama smrt.

Teden karambolov v Ptuj

Ptuj, 22. oktobra.
Teden karambolov lahko nazivamo prehod prejšnjega tedna v tekočega. Saj je bilo raznih zaletov in pogonov proti svojemu vis-a-vis kot v velemestu. Ta ljubezen prethudega medsebojnega zblizanja se je pričela s prejšnjim četrtkom. Na odprti cesti sta se srečala dva avtomobila; eden je vozil pravilno po desni, drugi seveda — po levi. Situacija ni bilo več mogoče spremeniti in — resk, že sta oba avtomobila stala pokoncu kot val. Da le ni bilo človeških žrtev, materija ne čuti posebnih poškodb.
Ni bilo še dovolj! V ponedeljek je prišlo pri Bukovcih do spopada med avtomobilom in vozom. Končalo se je žalostneje, saj so bile posledice hude. Zelo nevarne rane je dobil vofer, ki ga je rešilni avto moral prepeljati v bolnišnico. Konj pa je — ubit. Ubogi kmet!

V tretje gre rado, pravijo. V sredo sta stala dva vprežna voza, vsak na drugi strani ceste pri lekarni blizu magistrata. S tem je bilo pasiranje tretjega voza ali celo avtomobila skrajno otežkočeno. In slučaj je hotel, da je tedaj okoli pol 10 dopoldne res privozil avtomobila, ki skrbni za zvezo Maribor—Ptuj. Treba je bilo skozi to ožino. Avtomobil je vozil počasi in pravilno, saj drugače ni mogel naprej kot med vozovoma. Dočim je fant-voznik pri levem vozu stopil h konju, ki je ocel miren, je ženska-voznica pri desnem vozu ostala kar na vozu. Njen konj pa se je tedaj z ojesom pogljal proti avtomobilu-velikanu. Razbil je nekaj šip, podrl okvir pri avtu, sam dobil več prask in tudi voznica ni menda odšla brez poškodb. Kdo je kriv, ne vemo. Dobro bi bilo, da voznik v podobnem slučaju vedno stopi h konju; je včasih malo sitno, pa odnese vsaj zdrave pete. In morda bi v poštev prihajajoči faktorji na tistem mestu podobno potestanje z vozovi prepovedali.
Pa bo še kdo rekel, da Ptuj ne živi v sodobnem duhu?

Auto v ognju

Šmarjeta, 21. oktobra.
Danes dopoldne ob pol 12 je nastal iz neznanega vzroka ogenj na avtomobilu, lasti g. Barage iz Ljubljane, ko je ravno peljal iz Šmarjete proti Novemu mestu.
Besneči ognjeni element, ki je s hitro razdiralno silo uničil karoserijo ter 2 pisalna stroja vredno 8000 Din in na avtu naredil škodo za 80.000 Din, se je pomiril, ko so prišli na pomoč gasilci iz domače vasi pod vodstvom svojega pooveljnika g. Franca Karlovka, ter preprečili, da ni prišlo do eksplozije bencina, ker bi gotovo znašala še nadaljnja škoda 20.000 Din.

Naša ljudska univerza

Občni zbor Prosvetne zveze v Ljubljani

Ljubljana, 23. oktobra.

K današnjemu občnemu zboru Prosvetne zveze se je zbralo v beli dvorani »Uniona« lepo število delegatov posameznih prosvetnih društev z dežele, pa tudi mnogo drugih iskrenih prijateljev te naše vrhovne prosvetne organizacije ter prijateljev slovenskega katoliškega prosvetnega gibanja sploh. Že več let ni ta zbor združil toliko ljudi in delegatov, kakor se je to zgodilo letos. Bela dvorana »Uniona« je bila kar natlačena polna.

Pozdravi

Občni zbor je začel predsednik Prosvetne zveze g. Mohorič s pozdravom vseh navzočih ter s čitanjem posameznih pozdravnih brzojav in pisem. Brzojavno je občnemu zboru sporočil

pozdrav dr. Korošec

iz Dubrovnika, pismeno pa nadškof Jeglič iz Gornjega grada in knezoškof dr. Rožman iz Trstenika, kjer se že nekaj časa nahaja.

Nadškof dr. Jeglič

je pisal: »Na vsakoletni Vaš občni zbor sem vedno rad prihajal, kjer sem in ker sem radostnega srca opaževal velikansko, vsestransko in uspešno delo zveze za pospeševanje čiste katoliške in narodne kulture. To delo postaja od dne do dne bolj potrebno in bolj važno za vso našo prihodnost: zato prosim od Boga za zvezo posebnega blagoslova, da v delu vstraja in napreduje. Pozdrav in blagoslov vsem delavcem! Z Bogom! Vdani Anton Bonaventura, naslovni nadškof.«

Knezoškof dr. G. Rožman

pa je pisal s Trstenika: »Ker bom 23. t. m. ko se vrši Vaš občni zbor, odsoten iz Ljubljane, Vas prosim, oprostite mojo nenavzočnost. Sicer bi se gotovo udeležil občnega zbora z veseljem in zanimanjem.

Ko se ob tej priliki zahvaljujem P. Z. za dosedanje kulturno delo, želim in prosim Boga, da bi mogla v bodoče svoje delovanje še bolj razširiti in poglobiti. Priprčan sem, kakor vsi uvidni ljudje sploh, da je pri nas le ena kultura mogoča, ki bo privedla ljudstvo v boljšo bodočnost in je usposobila za važne naloge, ki čakajo našo državo, to je **krščanska kultura**, ki se baš pri nas izliva v istočni in zapadni obliki v enotnost splošne krščanske kulture. Kdor tega dejstva in te naše naloge ne razumeva in ne upošteva, spada med rušitelje najljubših temeljev naše domovine, kateri je božja Previdnost odločila važno zgodovinsko funkcijo. Pozdrav in blagoslov! Vdani Gregorij Rožman, škof.«

Delovanje Prosv. zveze

Nato je občnemu zboru o delovanju Prosvetne zveze v zadnjem poslovnem letu

poročal tajnik, g. Zor:

Kot vedno, je tudi letos imela PZ uprte svoje oči v tri zvezde vodnice, ki naj bi ji kazale smer njenega kulturnega udejstvovanja. Ljubezen do slovenske zemlje in njenega ljudstva, ljubezen do naše skupne države Jugoslavije ter potreba seznanjati ljudstvo z vsemi kulturnimi vrednotami in zakladi. PZ je pozornost sledila razvoju naše književnosti, časopisja, kulturnega filma, radiofonije, gledališča, glasbe in ljudske umetnosti. Poleg že navedenih pripomočkov je za svoje kulturno udejstvovanje pritegnila tudi vse moderne tehnične iznajdbe, pri tem pa pazila, da se prosveta kot taka ni zmehanizirala.

Odbor je v 35 sejah reševal vsa potrebna in važna vprašanja, ki tičejo prosveto med ljudstvom. V Ljubljani je zveza priredila 22 prosvetnih večerov ter 7 tečajev. Na njeno povodo je lani v novembru nastopil v Ljubljani v Celju in v Mariboru pevski zbor karoških Slovencev, ki je močno poglobilo spoznanje naših bratov tu in onstran meja. Izredno dobro se je obnesla manifestacija proti preganjanju krščanstva v Rusiji.

Prav posebno pa je vsem še dobro v spominu proslava 80 letnice knezoškofa dr. A. B. Jegliča, ki je napolnila vso ogromno unionsko dvorano. Bilo je to praznoprav slovo, dostojno in veličastno slovo naših organizacij od očeta, ki je nad 30 let vsestransko te organizacije pospeševal in tudi branil, kadar jih je bilo treba. Ob tej priliki je začela PZ zbirati

Jegličev lond

ki naj bi končno vendarle uresničil sklepe mnogih katoliških shodov in izpolnil hkratu iskreno željo nadškofa dr. Jegliča, da se zgradi verskim in kulturnim organizacijam

Prosvetni dom v Ljubljani

V ta namen se je posrečilo zbrati doslej na skromen klic okrog 350.000 Din, kar je viden dokaz globoke hvalečnosti našega ljudstva do svojega škofa Jegliča.

Prav lepo so dalje uspeli

prosvetni labori na deželi

katero je priredila Prosvetna zveza letos v polletju v Smartnem pri Kranju, v Trebnjem ter na Jesenicah, kjer so se povsod ob teh prilikah blagoslovili

krasni prosvetni domovi,

izmed katerih je brez dvoma najlepši in največji oni na Jesenicah, ki so ga zgradili vrli jeseničani ter ga krstili po ustanovitelju našega gibanja, dr. Kreku. »Krekov dom« na Jesenicah je živ spomenik velikemu našemu dr. Kreku, ki bo trajno spominjal na njegovo ime in delo.

Veliko brigo je Prosvetna zveza posvetila diaprojektom in filmom. Osnovna je posebna izposojevalnica, ki je razvila živahne stike in delovanje s posameznimi društvi na deželi. Čez 10.000 dopisov smo prejeli in odposlali samo zaradi filmov in diaprojektov, kar dovolj glasno izpričuje, kako veliko je zanimanje za te vrste prosvetnega delovanja.

V mnogih sejah smo se bavili z vprašanjem, kako bi se moglo med ljudstvo zanesti sistematično in smotrno, pa živo zanimanje za dragocenost, ki jih hrani naša zemlja, prebivalstvo, za vse ljudske navade, za ljudsko umetnost, pa tudi za vse lepote in zanimivosti de-

mačega kraja. Smo namreč prepričani, da bi to zanimanje moglo

prikleniti ljudstvo na rodno zemljo,

na domačnost, na družinsko življenje, da bi naši ljudje ne silili več toliko v tujino, dostikrat brez vsake potrebe. Cesar v tem oziru nismo mogli doseči letos, upamo vsaj, da bomo dosegli v prihodnje.

Delo društev na deželi

V Prosvetni zvezi je včlanjeno 224 društev z dežele. Zanimiva je slika, ki nam odkriva delovanje teh društev. Poročilo smo dobili od 152 društev, v katerih je bilo v teku zadnjega poslovnega leta nad 800 društvenih sej, do 40 tečajev, 175 skioptičnih, 166 filmskih ter 372 navadnih predavanj, 619 gledaliških, 164 pevskih, 55 godbenih ter nad 100 različnih zabavnih nastopov in prireditev, izletov pa 59. Prosvetna zveza sama je priredila

več izletov in potovanj

v Palestino, Egipt, Oberamergau, Monakovo in na Polivce. Posebno potovanje smo priredili v Rim o priliki zlatočastniškega jubileja Sv. Očeta.

Društva, ki so nam poslala statistiko, združujejo skupaj 5614 moških in 6246 ženskih, torej skupno

11.860 članov

V tem številu seveda niso všeta društva, ki statistike niso poslala, tudi ne društva, 42 njih, ki delujejo med našimi izseljenci v tujini.

Zgornja našeta društva imajo 71 odsekov, 20 godbenih krožkov, 39 tamburaških, 17 gospodinjskih, 23 dekljskih in 36 mladenjskih odsekov.

Za svoja društva in odbornike izdaja PZ svoj Vestnik, dalje ima mnogo naročnikov Naš dom, Vigred, Kres in dijaški list Mentor. Skrbeli smo

Za naše izseljence

in sicer smo jim za božične praznike potem pa spet za velikonočne prhe poslali do 2000 knjig, pri zadnjem njihovem obisku pa smo jim poklonili zopet nad 1000 knjig, torej smo poslali v enem samem letu

čez 3000 slovenskih knjig

v tujino našim ljudem, ki se tamkaj borijo za svoj vsakdanji kruh in za svojo ter svojih dragih lepšo bodočnost. Po mnogih letih smo se letos spet lotili izdaje društvenega koledarčka, ki nam bo nudil pregled vsega dela ter bo izšel že prihodnji mesec. Poleg drugega bo imel koledarček tudi programe za razne prireditve. Pripravljamo tudi načrte za nove društvene znake in za društvene zastave. Zdaj ima 35 društev svojo zastavo.

Kaj pa radio?

Ogromne so naloge, ki nam jih nalaga delo, pri radio postaji, toda zmagali smo vse težave in vse naloge. Zadostili smo vsem obveznostim, ki smo jim dolžni naročnikom, državi ter onim, ki podjetej financirajo. Referenti so imeli do 30 konferenc na katerih se je obravnaval tedenski program. Ljudska univerza je

v 324 predavanjih

nudila vsakomur dovolj poučne, zanimive in kulturno vredne snovi. Ozirali smo se bolj na preteklost, v bodoče pa bomo posvečali pozornost zlasti

sodobnosti in prihodnosti,

obdelovali bomo zlasti tvarine, ki so pri nas še neobdelane. Solski program je lani obsegal pouk v osmih jezikih, vsega je bilo 245 jezikovnih ur. Dalje je bilo 32 zdravstvenih, 36 kmetijskih, 44 verskih ter 39 gospodinjskih ur. Zabavi je bilo posvečenih 117 ur. Priredili smo

skupaj 308 radio prenosov,

iz dežele 39, iz Zagreba 61, iz Belgrada 47 ter iz Prage 28. Glasbenih in pevskih nastopov je bilo v radiu 832, preigralo se je

2689 gramofonskih plošč.

Vse te številke govore dovolj glasno o prevažni kulturni misli, ki jo vrši Prosvetna zveza potom Radio Ljubljane. Zlasti so neprecenljive zasluge za zblizanje in spoznavanje Srbov, Hrvatov in Slovencev na drugi strani. Samo tej nalogi je bilo posvečenih nad 100 ur. Pozabiti dalje ne smemo, da je večkrat

Radio Ljubljana edina vez,

ki veže naše raztresene brate v enoto, da v najbolj bridkih urah čutijo utrip domačega slovenskega srca, svoje matere domovine.

Ljudska knjižnica

Knjižnica Prosvetne zveze se prav lepo izpopolnjuje in iz leta v leto narašča število njenih knjig. Lani se je knjižnica pomnožila za okroglo 1100 knjig ter smo zdaj že znatno

prekoračili število 9000 knjig

ter se čvrsto bližamo prvemu desetletju. Članstvo, ki si izposoja knjige iz naše knjižnice v Ljubljani, znaša več stotin; letos smo število članstva dvignili skoraj za 300 ljudi.

Izposodili smo nad 8000 slovenskih knjig, skoro ravno toliko nemških dalje veliko hrvatskih, francoskih, čeških in drugih; skupno je Ljudska knjižnica PZ

izposodila nad 19.000 knjig

v vseh mogočih jezikih. Na dan je obiskalo knjižnico povprečno 45 ljudi.

Idejno stoji knjižnica na višini sodobnih kulturno pedagoških načel, tako glede skrbne izbire knjig, kakor tudi glede individualnega izposojevanja. Razvoj knjižnice močno trpi

vsled pretesnih prostorov,

ki jih bo na vsak način in čim prej povečati, odnosno razširiti. Želimo le, da bi se naše knjižnice posluževalo še večje število prijateljev lepe knjige.

Naša Ljudska knjižnica pa deluje obenem tudi kot tehnično in idejno vodstvo ljudskega knjižničarstva. Pri njej je

včlanjenih 144 društvenih knjižnic

z dežele, izmed katerih nam je poslalo statistične podatke za delovanje v preteklem poslovnem letu 125 knjižnic,

ki imajo skupno 42.560 knjig,

izposodila pa so v enem letu 17.719 knjig ter nabavila v istem času 1900 novih knjig. Za knjižničarje smo priredili v Ljubljani poseben tečaj, ki se ga je udeležilo 28 knjižničarjev z dežele. Važno vprašanje je

Ljudski kino v Ljubljani

katero bo na vsak način treba spraviti k življenju. Katoličani smo prisiljeni obiskovati tuja kinogledališča, ki ne nudijo vselej neoporečnih filmov. Ponovno smo že skušali vzgostiti v Ljubljani občinstvo, ki bi s kritičnim odesom zrla na predvajajoče se filme, toda v tem oziru smo le malo dosegli. Iz neznanega vzroka je naše časopisje opustilo že v ta namen vpeljavno rubriko.

Bolj plodonosno kot v Ljubljani, pa deluje kino odsek PZ po deželi. Društvom smo nudili vsak mesec dva različna filma. V lastni zalogi ima PZ 20 filmov za normalne aparate ter 104 filma za manjše šolske in društvene aparate. Društvom smo izposodili filme 218 krat ter aparat 84 krat, malih filmov je bilo izposojenih 241. Vseh kino prireditev je bilo 577, ter postaja na ta način film v naših društvih in na deželi prevažno sredstvo za širjenje pouka in kulture.

Poleg filma ima PZ tudi izposojevalnico diaprojektov, ki je največja v državi. V teku leta smo izposodili 481 serij s

skupno 16.830 diapozitivov,

ki so šla celo v posamezne kraje na Hrvaškem in dalje na jug.

Ljudski oder

v Ljubljani je sam uprizoril več predstav v ljudskem domu, nekaj tudi v radiu, pomagal pa je tudi podeželskim društvom pri igranju. Izposodil je 373 iger ter 130 strankam različno garderobo. Zelo se je trudil, da bi podeželskim odrom znižal bremena, ki jih prinaša

nov avtorski zakon,

ter se mu je res posrečilo, da je Avtorska centrala za igre iz njegove zbirke znižala tantijeme od 10 na 8% brutto dohodkov.

Ljudski oder pa stoji danes tako rekoč na cesti, ker se bo zadruga »Ljudski dome« že v najkrajšem času lotila popolne prezidave dvorane in odra ter bo sploh

celo poslopje Ljudskega doma

v bodoče služilo le karitativnim namenom našega dijaštva. Zato bo za Ljudski oder treba dobiti novega primernege prostora, vsaj za izposojevalnico iger in garderobe, katero najno rabimo v središču dežele za društva na deželi.

Zelo živahno delovanje izkazuje tudi

Pevska zveza in Ženska zveza.

»Pevce« je spet začel izhajati sam zase kot glasilo Pevske zveze, prirejen je bil tudi 4dnevni tečaj za pevovodje in voditelje naših pevskih zborov, ki je združil 122 udeležencev iz dravske banovine. Razveseljiv uspeh je dosegel odbor Pevske zveze s tem, da je dosegel glede tantijem, ki so jih po zakonu upravičeni zahtevati od zborov,

oprostilne izjave

od 22 slovenskih skladateljev in komponistov, kar priča, da slovenski skladatelji razumevajo visoko nalogo naših pevskih zborov, ki prinašajo našo pesem med svoje ljudstvo. Zbori, včlanjeni v Pevski zvezi, so tantijem oproščeni.

Ženska zveza je letos spravila 40 dečkov in prav toliko deklic na poštiniško kolonijo na Homec, v Ljubljani pa je priredila več kuhinjskih tečajev. Tosmerni delo bo Ženska zveza v bodočih letih še pomnožila in poglobila. Obraba se zlasti na društva na deželi, ki imajo lepe domove, pa stoji prazni skozi celo leto, ko bi se prav lahko porabili za prirejanje zgoraj omenjenih poštiniških kolonij.

Končno je g. tajnik Zor omenil v svojem poročilu, da želi Prosvetna zveza v svoje delovanje uvesti tudi v zadnjem času zelo spopolnjeno gramofonsko ploščo. Dolžnost nam je, da se oprimo tudi tega najnovejšega tehniškega pripomočka, vsaj imamo

neizrpen zaklad narodnih pesmic,

navad in običajev, ki bi, prirejene za gramofonsko ploščo, blagodejno vplivale in srčno dvigale poslušalce. Zlasti pri naši radiu postaji čutimo veliko pomanjkanje glasbeno dobrih plošč. Izdaja slovenskih pesmic je zelo skromna in še ta ima svoj izvor, rekel bi, v Ameriki. Seveda ni čudno, da »seuha« Amerika producira le »mokrec« prizore in piveke pesmic.

Gramofonska plošča bi dalje dobro nadomestovala slovenskega učitelja med našimi izseljenci, saj je znano, da imajo tudi narodi na 10 do 15 ploščah pouk materinskega jezika. Za tovrstni jezikovni pouk in za našo jugoslovansko zgodovino bi treba dvigniti zanimanje pri merodajnih činiteljih, da se bo moglo na tem polju storiti kar največ za naše izseljence in za naše obrambne namene. Krasna bi bila že

zbirka slovenskih pesnikov

in komponistov na gramofonski plošči. Seveda bomo v ta namen pritegnili k delu tudi Pevsko zvezo, ki je že zdaj na tem polju prva, ki orje trdo ledino.

Pogled v bodočnost nam dalje narekuje večjo skrb za stanovsko izobrazbo in vzgojo ter bo treba v ta namen ustanoviti potrebne stanovske odseke: za moše, mladeniče, žene in dekleta.

PZ bo proti sodobnim tendencam, ki razkrajajo duhovno življenje, izrabila pedagoško-umetnostne vrednote in to predvsem one, ki poglobljajo z veliko ljubeznijo smisel za državo in Cerkev kot bistveno obstoječi življenjski formi. Samo na ta način bo mogoče premagati duhovni boljševev in kulturno anarhijo, ki grozi danes cel Evropi. Ključemo vse naše sodelavce, ki z nami sodelujejo na vseh poljih kulturnega udejstvovanja, ne z negativnimi protesti, pač pa s pozitivnim delom. Priprani smo, da prav s tem vršimo voljo Najvišjega in da s tem delom koristimo največ našemu narodu in naši Jugoslaviji.

Za blagajno je občnemu zboru poročal blagajnik g. Bogo Pleničar. Premoženje zveze znaša čez 2 milijona dinarjev, vsega denarnega prometa

je bilo letos 6.381.061 Din,

kar pomeni, da se leto za letom množi, saj je znašal pred 10 leti komaj 70.000 Din. Vse račune so pre-

Kaj pravile?

Od nekaj sem imel jaz, ki nimam nič, globoko spoštovanje pred p. n. daskoplačevalci. Kar sem imel srečen dan in sem imel biti nekako v njihovi družbi, se je to moje spoštovanje še poglobilo. »Kaj boš ti in taki, kot si ti?« so se gospode daskoplačevalci trkali na prsa. »Mi, daskoplačevalci nekaj pomenimo, mi vzdržujemo z daski državo, mesto, sploh vse. Brez nas ne bi bilo ničesar!« Ali jih ne bi človek spoštoval, te gospode, ki imajo hiše in posestva in plačujejo davek in pobirajo najemnine od najemnikov. Se dobro, da mestna občina dovolj nam, ki ne plačujemo davkov, hodi po lepih tlakovanih cestah!

Pa sem slišal zopet nekaj o neposrednih in posrednih davkih. Z začudenjem sem zvedel, da bi država in mesto in vse občine bolj slabo izhajale, če bi pobirale samo prave, to je neposredne daveke, temveč, da izhajajo po večini le s posrednimi daski, z daskom na vino in sladkor, z dohodki monopola, s carinami, užitinami. Teh pa ne plačujejo samo tako zvaní daskoplačevalci in bogataši, marveč mnogo več, ki jih nimamo. Z vsako stvarjo, ki jo kupim v trgovini, plačam davek, to je carino; z vsako cigareto, ki jo pokadim, plačam nekaj državi; z vsakim kozarcem vina, ki ga izpijem, plačam davek državi, banovini in občini.

Torej smo vsi, tudi taki, ki jih nimamo, daskoplačevalci? Sem se obrnil na gospoda, izrečenega v daskih. »I, seveda!« je potrdil in se zruven dejal: »Tisti, ki plačuje davek na hišo, ga ne plačuje sam, temveč ga plačujejo z večjo najemnino najemniki. To je naravno. Zato nima nihče pravice z državi zahtevati kakšne večje pravice, češ, ker je daskoplačevalec. Daskoplačevalci smo vsi: od zadnjega delavca do pretega delničarja Trboveljske družbe!«

Zivjo! Daskoplačevalec sem! Vzbojil sem truh (ni se mi popolnoma posrežilo) in ponosno stopil v družbo onih, proti daskoplačevalcem. »Gospodje, nič se ne držite tako! Vsi smo daskoplačevalci!«

»Kaj boš, uboga krola, davek plačeval, ko nič nimas! Takle noj drži jezik za platom!« Moral sem utihniti. Argumenti je bil premočan.

gledali pregledniki ter so bili od obnega zbora soglasno odobreni, prav tako tudi bilanca zveze.

O obširnih in temeljitih poročilih se je razvila krajska debata, v kateri se je zlasti poudarjala potreba

zgraditve Prosvetnega doma v Ljubljani.

za kateri namen bo treba zbrati vse sile in sredstva. V tem domu naj bi dobila prostor vsa ljubljanska društva in glavne centralne organizacije, prav tako pa bi se moral v tem novem domu dobiti prostor za prepotreben

Ljudski kulturni kino.

ki je v Ljubljani v resnici potreben. Za ta dom je zdaj zbranih že 350.000 Din, toda to je komaj senca začetka. Dom bo stal ogromne vsote, ker so zlasti stavbišča zelo draga v Ljubljani. Da mora bodoči stavbiščni dom stati v središču mesta, je več ko gotovo in zato stopimo pred zelo težko nalogo, ki jo bo mogoče rešiti le s složnim sodelovanjem prav vsi, ki so dobre volje in ki tudi — kaj imajo.

Volitve

V odbor Prosvetne zveze so bili izvoljeni: dr. Jakob Mehorič, dr. Miha Krek, dr. Lojze Kuhar, prof. Dolenc, prof. Krošelj, prof. Mikar, učitelj Erjavc, bančni uradnik Pleničar, tajnik Zor — vsi soglasno na predlog dekana Tomažiča iz Trebnjega.

Za preglednike so bili izvoljeni dr. A. Levičnik, msgr. Steska ter župnik Hafner iz Starega trga.

Občni zbor je poslal udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Aleksandru v Belgrad ter princu Andreju kot pokrovitelju zveze. Po zdravni brzojavki sta bili odposlani obema škofoma dr. A. B. Jegliču v Gornji grad ter dr. G. Rožmanu na Trstenik.

Dve predavanji

Po obnem zboru sta zbranim

predavala urednika »Slovenec«

dr. Janez Ahčin o prosvetnih organizacijah v drugih državah in kaj se lahko od njih mi Slovenci učimo. Dr. Kuhar o potrebah Ljudske univerze, o njenih nalogah, ciljih in delovanju v Nemčiji, Franciji, Angliji, pa še pri nas doma. Govornik je poudarjal, da Sloveni Ljudsko univerzo že imamo: to je Prosvetna zveza z vsemi svojimi včlanjenimi društvi. Ta našim potrebam zadostuje in je iz naših lastnih razmer vzraščeno telo.

Automobilska nesreča

M. Sobota, 21. oktobra.

V tukajšnji bolnišnici leži 35letni revež Bunderle Stefan iz Kuzme, ki je postal žrtev avtomobilske nesreče.

V nedeljo zvečer sta vozila dva Reichova avtomobila iz Murske Sote. V hipu je šofer prvega voza zagledal na cesti moža, ki je nesel na hrbtu bas (berdo) in je meril cesto od enega do drugega kraja. Ker je mislil, da ima pred seboj pijanca, je brzino takoj zmanjšal. Isto je storil tudi drugi šofer. Ko je prišel prvi avto do moža, se mu je previdno izognil. Sledil mu je hotel tudi drugi avto. Toda temu se nakana ni posrečila. Bunderle je namreč v zadnjem trenutku skočil pred avto in od tam v občestni jarek. To se je zgodilo tako naglo, da šofer ni mogel presoditi položaja. Da človeka ne bi povozil, je takoj zavil proti jarku. V tem trenutku je začutil močan sunek in avto je obstal. Stal je pred brzajavim drogom, v katerega se je v kritičnem trenutku zaletel. Drog se je zlomil in na nesrečo padel na ubogega Bunderla, ki je stal blizu njega. Ponesrečenec je zakričal. Potniki so mu takoj priskočili na pomoč. Okrvavljena so položili na avto in so ga peljali v bolnišnico.

Poškode, ki jih je ponesrečenec dobil, so precej hude. Drog mu je strl levo nogo. Razen tega ima raztrgan nos in razmesarjeno desno obrv. Avto nima večje škode. Pri udarcu je samo hladilnik upognil. Po izpovedbi očitvev šoferja ne zadene nobena krivda. Nesreča se je zgodila le radi omejenosti ponesrečenca, ki se je v vselem razpoloženju vračal z neke gostije in ga je prihod avtomobilov tako zmedel, da ni vedel, kaj bi storil.

Slaščičarsko peč železno, s tremi herdi, prodam, ter Vafel peč na tri ognje, kompletno, z osmimi kleščami, malo rabljeno, zaradi nabave večjih peči. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod šifro »Dobro ohranjeno«.

6 vagonov skočilo s tira

Logatec, 23. oktobra 1930.

Na logaški postaji je v četrtek 23. t. m. zjutraj skočilo s tira 6 vagonov lovornega vlaka, in sicer zato, ker se je v bližini postaje vlak pretrgal. Odtrgani del s kakimi 40 vagoni je radl močnega padca proge z veliko močjo zavozil na prvi del vlaka,

Koledar

Petek, 24. oktobra: Rafael.

Osebnosti

Iz vojaške službe. Po službeni potrebi so odrejeni za poveljnika mitralješkega eskadrona I. konjiškega polka kraljeve garde konjiški kap. II. razr. Stanislav Pirce; za pilota 4. zrakoplovnega polka zrakoplovni kap. II. razr. Konrad Mark in peh. poročnik Teofil Sprajc; za vodnika resanjskega voda vardarskega orožniškega polka orož. podporočnik Dane Bastar; na službo v generalni štab vardarske divizijske oblasti peh. kap. I. razr. Maksimilijan Varl in za vršila dolžnosti ordonančnega častnika vardarske divizijske oblasti peh. kap. II. razr. Oskar Benkovič.

XIV. razred konjiške podčastniške šole so dovršili med drugimi naslednji podnaredniki in sicer z odličnim uspehom Anton Gregorinčič, Alojz Strajnar in Franc Skale; s prav dobrim uspehom Miloš Napria in Anton Peter Sovilj, Franc Gril in Anton Kuroški.

Novi grobovi

Dob. Umrla je dne 22. t. m. ga. Marija Lebar, roj. Močnik, pušestnica na Prevolji pri Dobu. Pogreb bo 24. t. m. ob pol 10 istotam.

Polhov gradec. Umrl je dne 22. t. m. v Srednji vasi pri Polhovem gradu posestnik Lovro Zalognik. Pogreb bo dne 24. t. m. ob 10 dopoldne v Polhovem gradu.

V Hošnici je umrl v 47. letu starosti ugledni veleposestnik Karel Kaukler. Pogreb blagoga pokojnika bo v soboto ob 10 na domačem pokopališču v Laporju. Plemenitemu pokojniku trajen spomin, sorodnikom naše nagloboje sožalje.

N. p. v. m!

Mala kronika

Izjava. V svoji številki 140 z dne 21. junija 1930 smo v rubriki »Mala kronika« pod naslovom »Delo za narodni blagor« očitati dnevniku »Jugoslovane«, da je v listu »Delo za narodni blagor« namenoma na nepravilni način napadel umrlega katoliškega javnega delavca ter z ostrimi besedami ožigosali pisca imenovanega Feltona in uredništvo »Jugoslovane«. Ker smo se prepričali, da citirani Felton ni v nikakoli zvezi s katoliškim javnim delavcem, katerega smo imeli v mislih, in da je le nesrečen slučaj, da je bil Felton objavljen nekaj dni po smrti dotičnega kulturnega delavca, da neosnovan povod za razne domneve, vse svoje očitke na naslov »Jugoslovane« kot brezpredmetno preključujemo. — Uredništvo.

Ali ste že prijavi kot naročnik na knjižne zbirke, ki jih proti mesečnemu plačevanju izdaja Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani? Zahtevajte brezplačni cenik! Interesenti iz lavantinske škofije, pišite Tiskarni sv. Cirila v Mariboru, ki je prevzela nabiranje naročnikov za Stajersko!

Ljubljana

Slovenske slike

K nocojšnjemu predavanju g. msgr. Steske.

Ljubljana, 23. okt.

Da podamo občinstvu, ki bo pohitelo nocoj na predavanje umetnostnega zgodovinarja msgr. Steske v »Unions«, nekaj besnih obrisov odnosno načrt tega zanimivega predavanja, je stopil naš poročevalec k predavatelju, da ga intervjuja o tej stvari.

Kakor samostanska celica tiha je pisarniška soba g. msgr. Steske. V ta svetli mir in molk zavzeti beseda vsiljiva, ki se vihtotapi v delavnico našega velika mojstra-zgodovinarja, kakor preglašuje disakord.

Globoko skličen nad pisalno mizo, je g. msgr. Steska preslišal trkanje in korake. Sele glase pozdrav ga je zdramil iz premišljevanja. Skromno se je nasmehnil, ko mu je poročevalec razodel svoje želje, a že se je tudi vlnjudo postavil v pozno človeka, ki je na vsako vprašanje takoj pripravljen postreči z odgovorom.

Prosim, povejte mi, gospod monsignor, kako mislite svojo temo pred vašimi jutrišnjimi poslušavci razviti in kako seznaniti občinstvo s pomembnimi slovenskimi slikarji?

»Predavanje se bo vršilo na podlagi 50 skic optičnih slik, ki bodo ponazorile moja izjavanja. Najprej bom govoril o ilustriranih manuskriptih, o kodeksih na pergament iz Stične, Bistre in iz

Najdene monštrance — pred 10 leti ukradene na Dobrovi

Ljubljana, 23. okt.

Pred nekaj tedni smo poročali, da so našli v gozdu za Čekinovim gradom zakopano monštranco in ciborij, ki jo je tja zakopal najbrže kak tat, nihče pa ni vedel, od kod bi ta dva cerkvena predmeta izvirala. Včeraj popoldne si je ogledal

Kdo je cerkveni tat v stolnici

Ljubljana, 23. oktobra.

Včeraj smo poročali o cerkvenem tatu, ki so ga zasacili v stolnici, kjer je odprl nekaj pušic. Višji stražnik Bordon in stražnik Čokele sta ravno prišla mimo stolnice pogledat, če ni kje kaj sumljivega, pa sta našla tam cerkovnika Antona Pipana, ki je povedal, da se je v stolnici spazil neznan tat. Cerkovnika Pipan in Jakob Sienik sta ob četr na 10 opazila, da gori v cerkvi neka sveča in sta takoj zaslufla, da mora biti v cerkvi tat, ki je že večkrat izpraznil nabiralne pušice v stolnici. Ko sta pregledala cerkev, sta videla, da so bile tri pušice odprte. V cerkvi pa nista mogla najti nikogar, čeprav sta preiskala vso cerkev. Zato sta cerkev zaklenila. Ko sta prišla k cerkvi oba stražnika, so vsi štirje še enkrat preiskali cerkev in našli pri zidu ležati na trebuhu mlajšega človeka, ki je fingiral pijanost. Stražnika sta od-

Kaj bo danes?

Drama: Zaprt.
Opera: Zaprt.
Unions, verandna dvorana: Prosvetni večer. Predava msgr. Steska: »Glavni slovenski slikarji.« Skiptične slike.
Nočno službo imajo lekarne: Mr. Sušnik, Marjini trg 5, in Mr. Kurajt, Gosposvetska cesta 10.

•
• **Prosvetni večer,** ki se vrši drevi ob 8 v verandni dvorani hotela Unions, je posvečen našim slikarjem. Človek, ki skoraj dnevno hodi mimo lepih spomenikov, ki krasijo ljubljanske cerkve, ne ve, kdo je bil stvaritelj teh umetnin. Zato bo gotovo ustrezno p. t. občinstvu, ako se mu nudi prilika, spoznati naše najboljšie slikarje in njihova dela. Predaval bo priznani strokovnjak na tem polju g. msgr. Steska V. Predavanje pa bodo pojasnjevale skiptične slike. Vstopnina k predavanju znaša sedeži 2 Din, dijaško 1 Din.

• **Predavanje na univerzi.** Gospod Rey, vodja arheoloških izkopavanj v Albaniji, bo imel v pete kob 6 zvečer v univerzitetni zbornici sledeče predavanje: »Rokoko in povratek v 18. stoletje v umetnosti.« Francoski inštitut vabi k številni udeležbi.

• **Pisarniški prostori mestne elektrarne in vodovoda** so postali v Mestnem domu že pretesni, zato bo potreba najeti za nekatere oddelke par sob v kakli bližnji hiši. Kakor čujemo, pride tu v poštev prejšnja Mahrova ali sedanja hiša »Slovenske banke« na Krekovem trgu. Tu bo pa treba plačevati, seveda, precejšnjo najemnino, ki bi je občini v kakem lastnem posloppu ne bilo potreba.

• **Se ena!** Tudi grajska stolpna ura — marodira na »marasmus senilis«, ker kaže že par tednov na pol dvanajsto, to se pravi, da stoji! Menda ima mestna občina vsaj še par kovačev odveč, da jih žrtvuje za to javno uro, če ji je že toka zmanjkalo za — električno pred kolodvorom! Ali-kali?

• **Kratki dnevi in dolge noči.** Čmerikav čas je jesen, zlasti ob oblačnih in deževnih dneh; posledica temu je podvojen konsum — električnega toka. Ko bi ta le ne bil v Ljubljani tako drag! Tist isloji, ki stroške zanj težko zmagujejo, se jeseni in zime kar boje in stediijo, kajpada, pri električni razsvetljavi kar — na minuto! Zato pa vidiš pri drugih slojih (celo mestni nameščenci so vmes), goreti od zgodaj zvečer do pozno v noč močne lestenice s pol tuceta in več žarnicami kar v eni sobi! Kdor ima denar ali pa razsvetljavo zastonj, mu je to lahko, ampak — ekonomično to ni! Maršikaka ulica pa je v napol temo! Kljub vsemu razširjenju električne centrale imamo v Ljubljani še vedno in vseeno drag tok v primeri z drugimi elektrarnami, pa naj reče kdo kar hoče!

Ljubljansko gledališče

Drama.

Začetek ob 20 zvečer.

Petek, 24. oktobra: Zaprt.

Sobota, 25. oktobra: MLADOLETJE. Red D.

Opera.

Začetek ob 20 zvečer.

Petek, 24. oktobra: Zaprt.

Sobota, 25. oktobra: KNEZ IGOR. Red B.

Kranj

Z nožem na svojega bližnjega. Iz dneva v dan se ponavljajo nevesele zgodbe, večji del pod okriljem noči in teme in pod vodstvom alkohola. Trčili so v prepiru in prikanju v točki dne 21. okt. ob 11 zvečer Z. R. iz Most. S. J. od Kamnika in posestnik J. J. ki je J. Z. in S. J. ali manj obdelal z nožem in so ju v pozni nočni uri pripeljali k kramskemu zdravniku dr. Bežiču, da ju je obvezal, ker pa rane niso bile nevarne, ju je odpustil na dom.

Na cesti napaden. Seveda zopet ne drugače kot z nožem. Vračal se je v nedeljo zvečer okrog 11 po cesti od »Peterline« proti Priskovemu 24 letni Roje Franc iz Celja, zidarski pomočnik pri firmi »Slavec«. Med potjo je srečal gručo razsajev, ki so se motovili in prerivali. Meni nič, tebi nič, je eden izmed fantovske vesele zbirke sunil z nožem Roča v levo roko. Rano je Roču obvezal zdravnik dr. Bežek.

Kočevje

Smrt sedmošolca. Danes odide v Ribnico dijaški pevski moški zbor k pogrebu umrlega sedmošolca Ivana Kljuna, ki je bil šest let dijak na tukajšnji gimnaziji. Pevski zbor bo zapel v slovo par zalostnik. Naj mu bo zemljica lahka.

Komisijoneli ogledi. Industrijska družba z o. z. v Kočevju javlja, da je tovarna dograjena. Zato odreja okrajno glavarstvo za ponedeljek, dne 27. oktobra ob 11 pregled, h kateremu vabi vse interese. — Tekstilna tovarna sukna d. d. tudi javlja, da je dograjena kanalizacija, prav tako barvarnica in mehanična delavnica. Pregled bo 3. novembra.

Vlom. Pred par dnevi so neznanci vdrli v neko trgovino v Mali gori in odnesli poleg malenkostne gotovine nekaj blaga. Za storilci ni nobene sledi.

Sadno drevje se suši. Že nekaj let sem tožijo naši kmetje, da se jim suše sadna drevesa, posebno letos. Po nekaterih vrstovih so morali posekati vse češnje, ki so prizadete v prvi vrsti.

Polhov je letos v naših gozdovih zelo malo. Le včasih je kdo tako srečen, da vjame katerega. Vaški fantje iz okolice sicer pridno nastavlajo pasti, toda ves njihov trud je zastonj.

Koroška Bela

Prav lepo so nam naši društveni godbeniki predstavili preteklo nedeljo na svojem orkestralnem koncertu prav težke skladbe. Zelim samo to, da bi pri prihodnjem koncertu nastopili tudi s kakšno pesmijo; zakaj samo orkestralne točke preveč utrudijo. Udeležba je bila povoljna.

Prihodnja nedelja bo prosvetni večer s prav zanimivim programom v dvorani KPD ob pol 8 zvečer.

Bloke

Z letošnjo letino smo jako zadovoljni. Belega zita sicer ni toliko, kolikor smo ga pričakovali, zato so pa dobro obrodili a'đa, fižol in krompir. Grah je letos popolnoma odpovedal, sadja pa sploh ni bilo nič zaradi deževnega in mrzlega majnika. Čebelarji so letos še nekam zadovoljni in pravijo, da je za medom najslajša reč prst, ne pa tržaska figa.

Bloška planota je nekaj nad 700 m nad morjem. Gorkemu jugu zapirajo pot Snežnik, Zupančček in Blošček, vrh tega je planota proti severu čisto odprta. Vleed tega imamo na Blokah samo eno soto. Zemlja je močna in rodovitna, v štirih, petih mesecih zraste vse, kar spravi v zemljo

Slovo generala Z. Stanislavljeviča

Toplo priznanje naši duhovščini in slovenskemu ljudstvu

Maribor, 23. oktobra.

Včeraj zvečer so se Mariborčani na izredno prisrčen in svečan način poslovili od dosedanjega mestnega poveljnika mariborskega, generalštabnega generala živka Stanislavljeviča. Ob tej priliki se je zbrala v okusno in lepo okrašenem ter ozračju veliki dvorani Narodnega doma izbrana ter peštrá družba, ki je dvorano docela zasedla. Prisrčne poslovinne slavnosti so se poleg gospoda generala in njegove rodbine udeležili številni predstavniki posameznih oblasti in korporacij, prijatelji in znanci g. generala ter celokupni častniški zbor mariborske garnizije. Navzoči so bili: škof dr. I. Tomažič, okrožni inšpektor dr. Schaubach, mestni župan dr. Juvan, vpokojena ministra I. Vesenjak in dr. V. Kukovec, bivši oblastni predsednik dr. Leskover, okrajna načelnika dr. Ipavč in dr. Hacin, podžupan dr. Lipold, višji državni pravnik dr. Jančič, ravnatelj dr. Tominec, polkovniki Stojadinovič, Radovanovič in Dolenc ter drugi mariborski odličniki. V prisrčnih in toplih besedah so se poslovili od priljubljenega generala polkovnik Stojadinovič v imenu častniškega zbora, okrožni inšpektor dr. Schaubach, mestni župan dr. Juvan, škof dr. Tomažič kot zastopnik prevzisenega ordinarija dr. A. Karlina, vpokojeni minister dr. Kukovec za oblastni odbor Narodne obrambe, dr. Leskover za Jadransko stražo, ravnatelj dr. Tominec za Aeroklub, profesorsko društvo, Zgodovinsko društvo, Glasbeno matiko, prof. Kenda za Sokola, sr. odbor Narodne obrambe in »Mejo«, urednik »Slovenca« dr. Vatopec v imenu mariborskih častnikov, s katerimi je mestni poveljnik general Stanislavljevič v svesti si pomena tiska gočil vsikdar na prisrčnejše stike, ravnatelj Pogacnik v imenu Slovenskega lovškega društva, občinski svetnik Tumpelj za narodne železničarje ter g. Pintar kot predsednik mariborskega avtomobilskega kluba.

Iz vseh govorov, ki so jih navzoči sprejeli z navdušenjem ter živahnim aplavzom je zvenelo obžalovanje, da odhaja iz Maribora mož, ki se je s toliko ljubeznijo uživel v naše razmere. Ob zaključku je spregovoril slavljencev general Stanislavljevič, ki je uvodoma nazdravil Njegovemu Veljanzu kralju, nato pa veliki in močni Jugoslaviji; v svojih nadaljnjih prisrčnih ter globoko občutenih in zasnovanih izjavah se je posamično zahvalil posameznim govornikom. Jedro in višek

njegovega klenega govora pa so bile žarke besede, ki jih je bil namenil Sloveniji, ki jo je v smislu lastne izjave, bolj vzljubil radi varčnosti, priložnosti in delavnosti prebivalstva, kakor lepote zemlje same, naši slovenski duhovščini, za katere zasluže v državotvornem, domoljubnem in patriotičnem smislu je imel krasne besede priznanja, nadalje prevzisenemu vladiki dr. A. Karlinu in pomožnemu škofu dr. I. Tomažiču, odličnim svecenikom ter vrlima Jugoslovancema, okrožnemu inšpektorju dr. Schaubachu, divnemu predstavniku civilne oblasti, s katerim je v okvirju svoje vojaške polnomoci sodeloval v takšni harmoniji ter vzornem soglasju kakor nikdar prej, ter končno mestnemu županu dr. Juvanu, očetovsko skrbnemu ter vzglednemu županu mariborskemu, s katerim so ga ves čas njegovega bivanja v Mariboru vezale najtesnejše vezi prijateljstva. Z gromkim aplavzom so sprejeli navzoči njegova čustveno zajeta izvajanja.

Včerašnji poslovinni večer, za katerega lepo in dostojno uspešje gre predvsem zasluža podpolkovnik L. Mičič, v čigar večjih rokah je bil arenžma celega večera, je zgovorno pričal o toplih simpatijah, ki jih je užival general Z. Stanislavljevič v vseh krogih tukašnega prebivalstva ne samo radi svojih odličnih vrlin in svetlega značaja, ampak tudi kot odličnega predstavnika naše vzorne vojske, ki je jedro vseh narodovih moralnih in fizičnih sil. Gospodu generalu, ki zapušta danes Maribor, ključemo prav iskreni živeli!

General Stanislavljevič je danes odpoval z vlakom ob 17.20. Na kolodvoru so se ob tej priliki zbrali številni generalovi prijatelji in znanci, nadalje inšpektor dr. Schaubach s soprogo, mestni župan dr. Juvan s soprogo, soproga gen. Maistra, okrajna načelnik dr. Ipavč in dr. Hacin, podžupan dr. Lipold s soprogo, celokupni častniški zbor s polkovniki Stojadinovičem, Radovanovičem in Dolencem na čelu.

Generalu Stanislavljeviču so ob slovesu mariborske gospe poklonile več lepih šopkov. Pred vstopom v vlak se je general še enkrat prav prisrčno poslovil od navzočih, nakar se je med sviranjem vojaške godbe jel premikati vlak proti Zagrebu.

Upajmo, da se g. general Stanislavljevič, ki je v toliki meri vzljubil Slovenijo, čim prej vrne med Slovence nazaj.

Maribor

□ Sodni nadsvetnik Janko Guzelj mrtev. V Ljubljani je umrl častiljivi sodni svetnik Janko Guzelj. Pred nedavnim je šel v pokoj ter se preselil v Ljubljano; toda ni mu bilo dano uživati v poklju sadov svojega življenjskega neutrudnega in vzornega dela. Radi svoje ljubeznivosti ter praviloljubnosti je nadsvetnik Guzelj, tiha in plemenita duša, užival vseobče spoštovanje in v vseh mariborskih krogih. Njegovega pogreba se kot zastopnik tukašnjega državnega tožilstva udeležili višji državni pravnik dr. Jančič, okrožno sodišče pa bo zastopal sodni svetnik dr. Senjor. Blagemu pokojnemu nadsvetniku trajen in časten spomin. Pokojni nadsvetnik se je rodil 1. 1865. v Škofji Loki. 6. februarja 1890 je vstopil v sodno službo pri deželnem sodišču v Trstu. Nato je služboval v Buzetu, Kanalu, Cerknem, Komnu in Voloski, kjer je postal predstojnik okrajnega sodišča. Tu je ostal do 1. 1920, ko je prišel v Maribor. L. 1929. je bil imenovan za višjega deželnega sodnega svetnika.

□ Posle novega poveljnika je do prihoda novega generala prevzel poveljnik tukašnjega vojnega okrožja, polkovnik Svetislav Stojadinovič.

□ Za pomočnika obmejne komisarija je imenovan Karl Suša.

□ Otvoritev gozdarske šole. Otvoritev tukašnje gozdarske šole se je preložila ob 3. na 20. november.

□ Kritje primanjkljaja 11.717.702 Din. K tozadevnemu prispevku pod gornjim naslovom v včerajšji številki dodajemo, da se bo v smislu tozadevnega proračunskega predloga pobirala štiri odstotka vodarine od kosmatega najemninskega donosa hiš, za okoliške občine pa 12 odstotkov od kosmatega najemninskega donosa hiš. Finančni efekt vodarine za mesto znaša 1.000.000 dinarjev, za okoliške občine pa 100.000 dinarjev. Ker se uvede nova davčina na blagovni promet, se poleg davčine na nezazidane parcele, o čemer smo že predvčerajšnjim poročali, v prihodnji proračunski opusti tudi tovrstna davčina.

□ Smrtna kosa. V Krčevini na Aleksandrovi cesti 145 je umrla v starosti 79 let gospa Franciška Kokolj, vdova po posestniku. Pogreb bo danes ob 16 iz mestne mrtvašnice na Pohorju. — V splošni bolnišnici je umrla v starosti 44 let delavčeva žena Pavla Pustovrh. Pogreb bo danes ob pol 16 iz mestne mrtvašnice na magdalensko pokopališče.

□ Krvavo kvartanje in »šnapljanje«. Pred senatom trojice je sedel včeraj na zatočni klopi 57letni posestnik Franc S., ker se obtožuje, da je dne 5. avgusta t. l. o čemer smo sivočasno poročali, zabodel živinskega prekupčevalca Ivana Slačka, ki je pri »šnapljanju« in »hazardni igri« pripravljal na S. škodo približno 4300 dinarjev, s kuhinjskim nožem s toliko silo v glavo, da mu je prerezal vse važne žile in prebodel jezik, da je Slaček na posledični izkrvavitve podlegel. S. priznava dejanje in tudi krivdo; zagovarja pa se, da je zato storil omenjeno dejanje, ker ga je Slaček, ki je ob koncu igre štel denar, jel zbadati. Ravnotako se je zagovarjal včeraj pred senatom trojice tudi 53letni tesar Jožef K. iz avstrijske Radgone, ki je tudi skupaj s Slačkom in S. kvartal in sicer najprej v Vohlovi gostilni v Zgornjih Žerjavcih, nato v Matjaževici gostilni pri Sv. Lenartu in pozneje v Lešnikovi gostilni v Radehovi. K. je namreč obtožen, da je dne 5. avgusta in sicer v trenutku, ko sta po izvršenem uboju hitela gostilničar Lešnik ter obtoženec S. na orožniško postajo, vzlel Ivanu Slačku iz žepa 2200 dinarjev gotovino, s čimer je zakrivil zločinstvo tatvine. K. je sicer nato izginil ter popustil Lešnikovo gostilno, predno so se orožniki vrnili, toda slednjim se je le posrečilo, da so ga ujeli in da so pri njem našli še 2416 dinarjev. K., ki se razen tega radi hazardne igre obtožuje še prestopka zoper imovino, se je pred preiskovalnim sodnikom zelo različno zagovarjal. K. je že predkaznovan radi tatvine, goljufije in poneverbe ter hazardne igre.

□ Slavka v Hutterjevi tovarni. Slavkati je pričelo v omenjeni tovarnici 120 tkalč; v ozadju so mezdne redukcije.

□ Himen. Poročil se je v tukašnji stolnici Ivan Podlesnik, veleposestnik iz Leha na Pohorju, z gđ. Angelo Cankovo, veleposetnico iz Sv. Primoža nad Vuzenico. Obilo sreče!

□ Hišice se bodo gradile. V poslednjem času krožijo po železničarski koloniji nerisnične vesti, v smislu katerih stavbena združba »Železničarska družina« sploh ne namerava pričeti z gradbeno akcijo. Kakor nam predstavniki omenjene združbe sporočajo, je resnica samo v tem, da je združba kompleks že plačala ter da se v najkrajšem času začne s parcelacijo kompleksa. Nastale so namreč samo malenkostne zapreke pri mestnem gradbenem uradu, ki so pa že odstranjene. Kroženje nerisničnih vesti pa bodo predstavniki omenjene združbe strogo zasledovali.

□ Pri padcu čez stopnice se je ponesrečila v Krčevini 37 postrežnica Marija Gačnikova. Pri padcu si je uboga 70letna starica zlomila desno nogo. Prepeljali so jo v tukašnje splošno bolnišnico.

□ Zdravje Maribora. V času od 15. do 22. t. m. so obboleli v mariborskem mestnem okolišu na nalezljivih boleznih štiri osebe in sicer tri na davici ter ena na šenu.

□ Trenčevati, usnjeni jopiči, zimski plašči, Hubertus-plašči, snežni čevlji in snežni škornji, galoše, čez 300 vrst krzna, kakor tudi vsi manufakturno blago na obroke, L. Ornik, Maribor, Koroska 9.

Mariborsko gledališče

Petek, 24. oktobra: Zaprti.
Sobota, 25. oktobra ob 20: ŠKRJANČKOV GAJ.
Ab. B. Kuponi.
Nedelja, 26. oktobra ob 15: GOSPA MINISTROVKA. Kuponi. — Ob 20: ALEKSANDRA. Kuponi.

Ptuj

Gospod župan je v petek odsoten, ker je po uradnih opravilih odšel v Ljubljano, radi česar ne sprejema strank.

Seja upravnega odseka se vrši drevi. Sklepalo se bo o oddaji nekaterih lokalov, o malih nabavah za gimnazijo in o prošnjah mariborskega gledališča in Sokola tukašnjega, za podporo različne naprave.

Na široko se popravljajo prostori v veliki vojašnici, ki bodo v enem mesecu dovršeni in tako lahko pozdravili nove svoje stranke.

Laško

Sadjarska anketa. Po nalogu banske uprave se je vršila dne 21. oktobra ob pol devetih v hotelu »Savinja« sadjarska anketa, na kateri se je določil ožji sadni izbor za okraj. Anketa sta vodila inž. N. ovak iz Celja in inž. Skubic iz Ljubljane. Udeležili so se je sadjarji in v posejstvenih sadjarjih v okraju. Določil se je naslednji sortiment: za jabolka, zgodnja polneta; beličnik, zgodnja jenski Jakob Šöbel. Zimske pa sledet: žrdjarski zimski mošanci, veliki renski bobovec, Baumanova reneta, lauberska reneta in Boskop. Za hruške pa sledet: klavovka, amandiska, blumenbahovka, postorovka in koroska mošnica. Z ozirom na propad vinogradov v laškem okraju je sadjarstvo za naše kmetištvo zelo važna gospodarska panoga, ki poleg živinoreje donša našemu kmetu največje dohodke v denarju.

Sarajevo

Dne 18. okt. so se v Sarajevu živeli Slovenci spomnili desetletnice koroskega plebiscita z javnim predavanjem po prof. g. Milovanu Jakliču. V vseh besedah je očrtal zgodovino Slovencev na Koroskem in za nas nesrečni izid plebiscita. Nato je prevzel besedo uradni gosp. Piskernik — koroski Slovenec — ki je orisal točno stanje in razmere Slovencev na Koroskem v gospodarskem in kulturnem oziru od prevrata do danes. Zato se je med obilno številnim poslušalci razdelili tedanji zanimivi agitaciji — jugoslovanski in avstrijski — material. V znak simpatij, do zatirane naše narodne manjšine je Slov. klub podaril Din100.— a od prisotnih članov Din 110.— za Tiskovni sklad v Celovcu. Po predavanju, so pevec zapeli nekaj koroskih narodnih pesmi.

Vzorne naprave

so nastale, da se v laboratoriju iznajden ASPIRIN v velikem, tovarniško in sicer na higijensko brezhibni način izdeluje.

Tako je zajamčena ne samo higijenska izdelava, temveč tudi skrbni zavoj.

ASPIRIN
jedinstveni na svetu.

30 let ASPIRIN

Važna seja ljubljanskega občinskega sveta

Ljubljana, 23. oktobra.

Danes se je vršila v zbornici univerze kralja Aleksandra I. redna občinska seja, ki jo je ob četrta na 6 otvoril župan dr. Dinko Puc in po ugotovitvi sklepčnosti prešel na poročilo predsedstva.

Zupanovo poročilo.

Občinski svet je dobil dopis od Češkoslovaške lige v Zagrebu, da bi Ljubljana primerno proslavila češkoslovaški narodni praznik 28. oktobra. Tudi Ljubljana, ki se je še vedno spomnila bratov Čehov, ne bo zamudila te prilike in se bo spomnila s posebnimi prireditvami, pri katerih bo sodeloval ves občinski svet, osvobodjena češkoslovaškega naroda. To nareka Ljubljani danes zlasti še čut hvalečnosti, saj se je vsa češkoslovaška javnost tako lepo spomnila naših žrtv v Primorju. Zupan je povabil vse občine, da se v posebni listini zahvalijo bratstvu narodu. Veliko število občin se je že odzvalo in danes bodo občinski svetniki tudi formalno podpisali pergamentno listino, ki se bo izročila češkoslovaškemu konzulu v Ljubljani, ki na jo izroči svoji vladi kot izraz naše zahvale. (Navdušeno ploskanje.)

Župan dr. Dinko Puc poroča, da je finančno ministrstvo odgovorilo na resolucijo, ki jo je mestna občina poslala na državno upravo s prošnjo, naj ne valj radi težkega gospodarskega stanja občin še novih bremen na občinske uprave, da bo minist-

strstvo pri sestavi zakona o občinskih samoupravah to resolucijo vpoštevalo.

Dne 19. t. m. je obhajala naša prestolnica spominsko slavnost 15letnice obrambe Belgrada pred sovražno avstrijsko armado. Tudi občinski svet se je spomnil junaških borcev z brzjavko, ki jo je poslal župan dr. Dinko Puc ob priliki spominske slavnosti predsedstvu belgrajske občine.

Pred kratim je zapustil občinski svet Jan Ružička, ki je umrl 17. t. m. Pokojniku, ki se je pridobil nemaljših zaslug zlasti v stavbnem odseku, naša trajna zahvala in spomin! (Vsa dvorana je stoji počastila spomin mrtvega tovariša.)

Pred par dnevi je obiskal po dolgih letih Ljubljano gosp. polkovnik Svabič, čigar odločnosti ob času prevrata se ima zahvaliti bela Ljubljana za svojo svobodo. Na pozdravnem večeru ga je pozdravil tudi zastopnik ljubljanske občine, črno slavnost, ki mu jo je hotela prirediti hvaležna občina, p a je junak v svoji skromnosti odklonil. Zupan predlaga, naj občinski svet imenuje polkovnika Svabiča za častnega občana stolnega mesta Ljubljane. (Predlog se sprejme z viharim in navdušenim ploskanjem soglasno.)

V ponedeljek je zapustil Ljubljano divizijski general Sava Trpkovič, ki si je v dolgi letih svojega bivanja v Ljubljani pridobil trajni zaslug za naše mesto. Ljubljana pa ga bo ohranila v lepem spominu!

S tem je župan zaključil poročilo predsedstva. Seja bo trajala dolgo v noč.

Celje

□ Državni krajevni zaščiti dece in mladine v Celju sta naklonili celjska mestna občina 3000 Din in tukašnja okoliška občina 1000 Din. Bodi blagima dobrotnikoma izrečena prisrčna zahvala.

□ Finigarjeva »Naša kri« je prošnjo nedeljo pokazala, da je kljub temu, da je spisana iz predvojnega miljeja, danes prav tako aktualna, kot pred vojno. — Dramo ponovi Gledališka družina KPD jutri ob 8 zvečer, da s tem da priliko tudi meščanom in bližnjim okoličanom v obilnejšem številu posetiti predstavo, ki je tudi v oziru režije in inscenacije izborna posrečena. — Vstopnice se dobijo v predprodaji v Složkovi tiskovni zadrugi.

□ Mestni občinski svet ima svojo sejo drevi ob 6 pod predsedstvom mestnega načelnika dr. Goricanca. Na sporedu so predvsem tekoča vprašanja po poročilih odsekov.

□ Sam ne ve, kako je bilo. Joža Z. iz Prožinske vasi je prišel v Celje na Uršulin sejem. V notranjem žepu telovnika je imel rjavo usnjato denarnico in v njej 370 Din denarja. Okrog 1 popoldne je vse skupaj pogrešil, pa nič ne ve, ali jo je mogel kje izgubiti, ali pa mu jo je kdo odnesel.

□ Uršulin sejem, ta tradicionalna gospodarska prireditev, ki že od nekdaj zbere v Celju na god sv. Uršule velike množice trgovcev, kramarjev in mešetarjev ter prebivalstva od blizu in daleč, je letos potekel v znamenju in razpoloženju obče gospodarske krize, kakor menda doslej še nikoli. Turbno razpoloženje na sejmšču je stopnjevalo še žalostno jesensko vreme, tako da je ta dan letos skoro popolnoma izgubil svoje veselje in živahnost. Posledica gospodarske krize je menda tudi dejstvo, da niso bile letos prijavljene nikake žepne tatvine, pač pa so nekateri prišli ob svojo borno gotovino na ta način, da so jo izgubili.

□ Otvoritev javne kuhinje v Celju. V nedeljo dne 26. t. m. bo otvorjena tudi v Celju javna kuhinja v lepo prenovljenih in adaptiranih prostorih zgradbe Delavske zbornice na ogalu Razlagove in Vrvarske ulice. Kuhinja bo imela plinski obrat in bo postregla svojim abonementom in gostom z zdravno, okusno in tečno donaco hrano. Kuhale se bodo tri vrste hrane pod značko A, B in C. Cena hrani za abonente (tedenske in mesečne): A: zajutrek 2 Din, kosilo in večerja 8.50; kosilo 5 dinarjev, kosilo ob nedeljah in praznikih 8 Din. B: zajutrek 2 Din, kosilo in večerja 12.50 Din, kosilo 8 Din, kosilo ob nedeljah in praznikih 10 Din. C: zajutrek 2 Din, kosilo in večerja 14.50 Din, kosilo 10 Din, kosilo ob nedeljah in praznikih 12 Din. Slučajni gostje plačajo pri zajutruku 50 par, pri kosilu in večerji pa 1 Din več kot abonenti.

Šoštanj

Splošno sočutje vlada v mestu radi tragedije rojaka Vilka Simerla, ki se je v Gospiču smrtno ponesrečil. Prvi brzjavaj je prišel v ponedeljek zvečer: »Vilko smrtno ponesrečil.« Drugi pa v terek dopoldne: »Vilko podlegel poškodbam.« Starši, ki so se takoj po prvem brzjavaju z avtom odpeljali v Celje in nato z brzavolkom proti Gospiču, drugega brzjavaja seveda niso dobili, so našli Vilka že — mrtvega... Kdo bi popisal bol njegovih zvečer?

S. K. Šoštanj je po parletnem presledku odigral v nedeljo 19. oktobra prvo prvenstveno tekmo proti S. K. Olimpi v Celju. Mladi šoštanjčani so podlegli nasprotniku s 6 : 1 (3 : 0).

Mrtvaški zvon. Umrl je g. Franc Pirmanšek, čevljar na Glavnem trgu. — N. v m. p.l

Hrastnik

Cerkvene zadeve. »Kristusu Kralju« bo posvečena nova cerkev v Hrastniku, ki bo enkrat tudi farna cerkev. V nedeljo se obhaja novo vpljani praznik »Kristusa Kralja« in bo v Hrastniku prvo slovesno »žegnanje«. V soboto bo ob pol 7 zvečer rimska procesija. Pri procesiji bo sodelovalo več gg. duhovnikov od drugih. Poleg pevškega zbora bodo peli tudi šolski otroci. V nedeljo jutraj bo prvo sveto opravilo po navadi, drugo pa ob 10 in sicer slovesna služba božja. K slovesnosti je občinstvo vlnudno vabljeno.

Središče ob Dravi

Spomenik padlim vojakom. Odbor za spomenik padlim vojakom je dal razstaviti načrt spomenika. Po načrtu bo spomenik pet in pol metra visok, na 3.80 m široki podlagi, četverkoten. Okoli spomenika se vije lovorjev venec iz brona, a na čelni strani sloni ranjeni vojak. Spomenik iz marmorja bo jako lep in faranom v ponos. Stal bo na trikotnem prostoru pred farno cerkvijo. Odboru manjka 8000 Din, ki jih upa dobiti od dobrotnikov. Načrt je delo domačina Goje Savora, akademskega kiparja in slikarja v Belgradu, ki je dal odboru še dva lepša, a dražja načrta. Kdaj bo spomenik postavljen, še ne moremo vedeti. Postavljen bo takoj, ko se zbere, kar manjka.

S svojo rodbino se je preselil od tod v svojo lastno vilo na Vičavi pri Ptuj, profesor Franc Alič. Takisto se je z našega kraja stalno poslovila s svojima otrokoma v Maribor znana in obče-spoštovana gospa Pepika Zidarič, hčerka tukašnjega gostilničarja J. Zidariča.

Vasi Grabe, Obrež in Šalovci so sedaj ob selškega pismošo. Ne dostavljajo jim poštnih pošiljatev. Zeleti je, da se ta velik nedostatek čimprej odpravi.

Šmarjeta na Dolenjskem

Sezona v Šmarjskih toplicah se je končala. Vlada božji mir. Le voda, ta trajni vrecel ne izgubi nikdar svoje učinkovitosti. Ob nedeljah se še pripeljejo Novomeščani. — Vreme je 14 dni deževno. Ob Radovljici so bili travniki in polja poplavljeni, bilo je kakor jezero. Vinska letina je kvantitativno zadovoljiva, le kvalitativno je slabša od lani. Fižola, orehovi, jabolki, češpelji in ajde letos ni — zato denarna kriza.

— PEGE —

odstrani takoj in brez sledu »Creme Orizol«
Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Zalog: »Cosmochemia« Zagreb, Smičklova 23. Telefon 42-99

Izmed sodobnih književnih izdaj so
dr. Ivan Pregljevi izbrani spisi
priznato tako po vsebini kakor po opremi na prvem mestu.
Vsak zvezek stane broširan Din 45 — elegantno vezan Din 60.—
Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Kdo najdalje živi?

Suhi ali debeli?

Problem prehrane je gotovo vprašanje, ki danes zanima vsakega človeka. Suhi se boje, da so prepičlo hranjeni in da so zato bolj nagnjeni k raznim boleznim, debeli pa menijo, da jih bo preobilo hranjenje kdaj nenadno končalo. Znani raziskovalec Hindhe je skušal vprašanje, kaj je bolj zdravo, suhota ali debelost, pojasniti na podlagi statističnih poizvedovanj in je prišel do naslednjih zanimivih rezultatov:

Če hoče mož pri 40 do 50 letih po današnjih pojmi veljati za krepkega, mora biti izredno dobro hranjen, cvetečega obraza in če mu mogoče mora imeti rejen trebušček in dvojno brado. Če je pa kdo suh, slok in vel, tedaj pravijo: »Ta pa slabo izgleda!«

V nasprotju s prejšnjimi naziranjmi se je izkazalo, da ista oseba pri istem delu z zelo različnimi množinami hrane lahko doseže ravnotežje dela in hranjenja. Mož, ki normalno porabi 3000 kalorij, redno lahko izhaja tudi z 2500 kalorijami. Pri tem bo v začetku pač nekoliko izgubil na teži, nato pa pride čas, ko ne bo več hujšal: dosegel je ravnotežje. Prav isto se zgodi, če svojo prehrano zviša na 3500 kalorij. Postal bo težji, vendar se pa čez nekaj časa ne bo več redil.

Nastane pa važno vprašanje: kolikšna naj bo naša prehrana? Ali je najbolj zdravo, če je človek suh, močan ali srednje močan? Da je debelost nekoliko nadležna in da ovira prosto in lahko gibanje, bo marsikdo potrdil. Če je pa kljub temu debeluh bolj zdrav in dalje živi, potem bi morali debelost upoštevati kot potrebno zlo. Ali pa je sploh zdravo, če je človek debel? Na to vprašanje ni tako lahko odgovoriti. Če bi bili vsi debeluhi zdravi in vsi suhi bolni, potem bi bila stvar enostavna, ampak temu ni tako. Zdravi in bolni so tako med debeluhi kakor med suhi.

Rešitev tega vprašanja bi potrebovala obširno statistiko. Tako preiskavo je dejansko vršilo skupno 43 ameriških življenjskih zavarovalnih družb. Te so 24 let zasledovale umrljivost pri 185.579 debelih in 530 suhih zavarovanih, da bi ugotovile, kakšen večji ali manjši riziko za družbe je v zvezi z zavarovanjem oseb različne teže. Rezultate nam kaže naslednja tabela:

Smrti slučaj na 100.000 živčih.

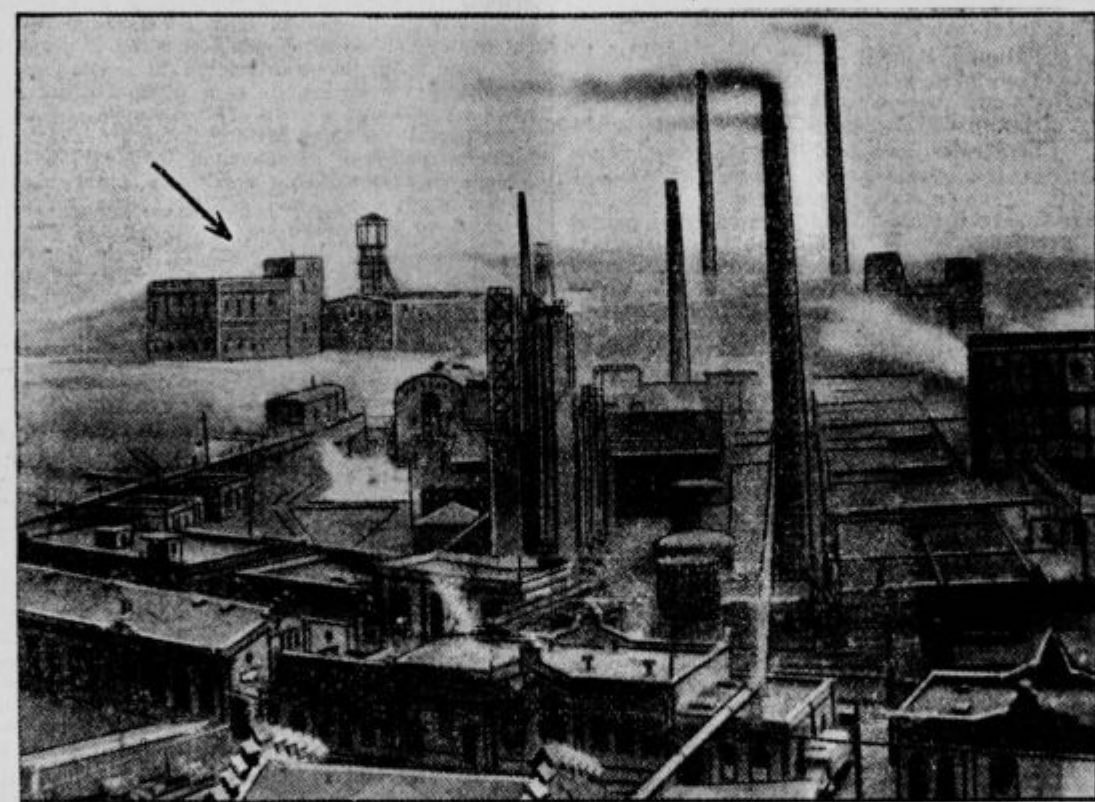
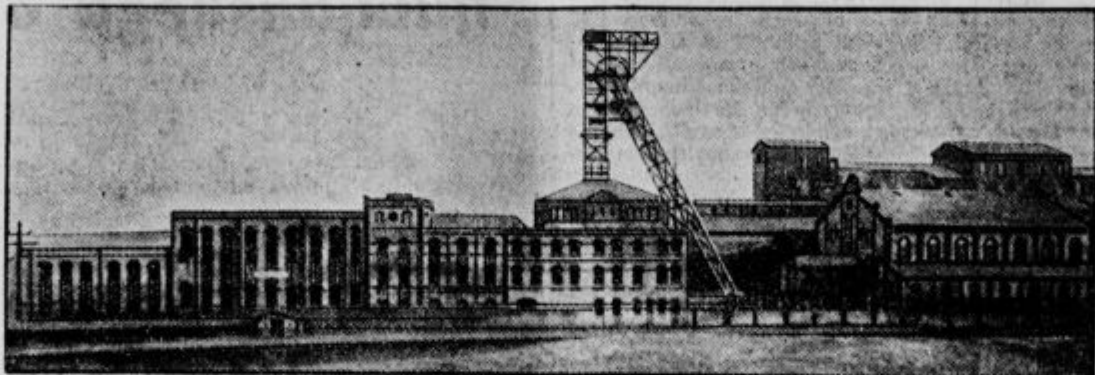
	suhi	normalni	debeli
I. mrtvoud	112	212	397
srčna napaka	128	199	384
zgrbančenje jeter	12	33	67
ledvična bolezen	97	179	374
sladkorna bolezen	6	28	136
skupno	355	651	1358
povprečno	100	183	383
II. legar	40	37	45
pljučnica	201	158	151
rak	120	144	156
skupno	361	339	352
povprečno	100	94	98
pljučna tuberk.	195	84	23
povprečno	100	43	12
vse bolezni	1644	1870	2590
povprečno	100	114	158
vse bolezni iz- vzemši tuberkul.	1449	1786	2567
povprečno	100	123	177

Da je pri debelih umrljivost znatno večja, se ne bo nihče čudil, da pa je pri normalnih pri vseh boleznih skupaj vzeto umrljivost za 14% večja kakor pri suhih, to je prenetljivo. Važno je tudi, da sladkorna bolezen pri suhih skoro ne pride v poštev, zelo pa kosi debele. To je dokazala tudi svetovna vojna. Medtem ko je med vojno umrljivost skoro pri vseh drugih boleznih narasla, je pri sladkorno bolnih radi slabe prehrane padla na polovico.

Bistven vzrok za to, da se precejneje koristi preobilnega hranjenja, je gotovo strah

pred tuberkulozo. Kakor se vidi iz ameriških izkušenj, je pri suhih umrljivost za to boleznijo dejansko večja kakor pri normalnih in debelih. To pojasnjujejo takole: Tuberkuloza nastane najpogostejše v mladosti. Večina ljudi je nekoliko tuberkulozna, ne da bi jim to škodilo. Pri ostalih pa je nagnjenost k tej bolezni resnejša, čeprav je mogoče skozi eno človeško dobo niti zdravnik ne more zaslediti. Kdor pa boluje na odkriti ali skriti tuberkulozi zmerne stopnje, ostane večinoma suh.

Torej nikakor ni dokazano, da obilno hranjenje prepreči tuberkulozo. Pa četudi bi bilo to res — kaj je s tem pridobljenega, da po naši tabeli 195 — 23 = 172 ljudi manj umre za tuberkulozo, če jih pa istočasno 2567 — 1449 = 1118 več pobere druge bolezni? Preobilna prehrana vodi do izgube 1118 — 172 = 946 človeških življenj. Iz številke naše tabele lahko sklepamo, da je za ljudi, ki so prekorčili 30. leto, to je starost, ki je ogrožena od tuberkuloze, boljše, če so suhi, celo zelo suhi.

K strašni rudarski nesreči v Alsodoriu pri Aachenu. Zgoraj: Rudnik Ana II., kjer je eksplodiral dinamit. — Spodaj: na rudnik Ana v Alsodoriu. Pšica kaže sedaj porušene stolpe z dvigali, katera so nosila rudarje v rudnik in iz njega.

„Do X.“ pred startom v Ameriko

Predpriprave za start vodnega letala »Do X.« v Ameriko so končane. Nova posadka je pod vodstvom poveljnika Christiansena že oficijelno nastopila svojo službo na letalu. Letalo bo letelo najprej v Amsterdam in nato po kratkem odmoru v Lisbono, kjer je pravzaprav določeno pravo mesto za start v Ameriko. Letalo bo letelo preko Azorov in Bermudskih otokov. Na tem prvem poletu ne bo letalo vzelo s seboj nobenih potnikov razen

nekaj časopisnih poročevalcev. Pač pa bo vzelo s seboj precej pošte. Datum starta še ni točno določen, ker je to pač v veliki meri odvisno od vremenskih razmer. Kot zadnji termin za pošto je določen 3. november.

Papagaj kot priča

Mnogo je na svetu ljudi, ki iz različnih vzrokov ne marajo papagajev. Med te bo brez dvoma spadal tudi praški gostilničar Prancek, ki pa ima res tudi dovolj povoda za to. Prancek je lastnik velikega stanovanja, katerega pa je, ker je sam neporočen, oddal raznim najemnikom. Oddal je eno sobo tudi neki starejši dami, ki je dve leti stanovala pri njem. Nekega dne pa je prišlo pri računih za elektriko do razlik, pri katerih se je čutil Prancek oškodovanega. Zato je svojo najemnico postavil pred vrata. Zadeva se je nadaljevala pred sodiščem. Tožiteljica je trdila, da jo je Prancek ne samo ogoljufal pri dotičnem računu, ampak ji je tudi vzel njenega papagaja kot zastavnino. »Papagaj je moj«, se je branil obtoženec. »Kupil sem ga od nje že pred letom dni.« Tožiteljica je že hotela skočiti vanj, ko naj so jo odvrnili od tega. Sodnik je odločil, naj pripeljejo papagaja kot pričo. Prinesli so ga v kletki. Sedaj je sodnik dejal dami, naj

so najlažji pot, po katerem prihajajo bolezenske klice v naše telo. Otrke, ki hodijo v šolo, najzanesljiveje obvarujejo prehlada, nahoda in influence Anacot-pastile dr. Wanda. Dobivajo se v vseh lekarnah.

Oče ubil dva svoja otroke

Iz Kopenhagena poročajo o krvavi rodinski žalostni, ki je zahtevala kot žrtev dvoje otrok v nežni starosti poldrugega oz. treh let. Zakonca B. sta živela v nič kaj prijaznem razmerju in končno je prišlo do tega, da je mož ženo z obema otrokoma vred spodil od hiše. V stanovanju pa je ostala še vsa ženina lastnina, in ker je imela žena ključ, je od časa do časa šla v stanovanje in vzela nekaj svojih stvari s seboj. Tudi te dni je prišla ponovno v stanovanje in to z obema otrokoma, katera je ta čas pustila pri sosedu. Med tem pa je prišel domov mož, šel k sosedu in zahteval, naj mu pokaže otroke. Sosea ni nič hudega slutila in je otroke pripeljala k očetu. Mati pa je bila v tem času v kleti, kjer je imela nekaj svojih stvari. Ko je prišla iz kleti in ko ni več videla svojih otrok, se je je takoj polastila huda slutnja, zlasti še, ko ji je sosedica povedala, da sta šla otroke z njenim možem. Hitro je stekla k stražniku in ga prosila, naj gre z njo v stanovanje. Med potjo sta srečala moža, ki je na vprašanje žene, kje ima otroke, odvrnil: »Doma ležita mrtva!« Žena in stražnik sta hitela v stanovanje, kjer se je izkazalo, da je mož žalibog govoril resnico. V kuhinji na tleh sta ležala oba otroke s prerezanima vratovoma. Mati je ob pogledu na svoja mrtva dečka znorela in so jo morali prepeleti v norišnico. Zverinskega morilca svojih lastnih otrok pa je kmalu nato policija aretirala.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Petek, 24. oktobra:

12.15 Plošče (opera »Sevski brivci«; slovenska glasba). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Cas, plošče, borza. 18.00 Radio orkester, flavta solo. 19.00 Dr. Lovro Sušnik: Francoščina. 19.30 Gospodinja ura, gđ. Cilka Krekova. 20.00 Drago Uloga: Gimnastika. 20.30 II. sonatni večer (prof. Jeraj, violina, dr. Svara, klavir). 21.30 Plošče. 22.00 Casovna napoved in poročila.

Sobota, 25. oktobra:

12.15 Plošče (mešan program) — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Cas, plošče, borza — 18.00 Jamski grad Luknja in grad Zalog; predava g. Pirnat — 18.30 Plošče — 19.00 Ga. Orthaber: Angleščina — 19.30 Aktualna ura: O mojstrskem dirigentskem tečaju v Baslu, pred. g. L. M. Skrijanc. — 20.00 Prenos opere iz Zagreba — 22.30 Casovna napoved in poročila, plošče.

Drugi programi:

Sobota, 25. oktobra:

Belgrad: 10.30 Plošče — 12.35 Radio kvartet 17.05 Otroška ura — 20.00 Prenos iz Zagreba, nato plesna glasba. — Budapest: 18.00 Orglarski koncert — 21.35 Koncert vojaške godbe. — Milan: 19.30 Vesela glasba, nato jazz — 20.40 Prenos opere. — Praga: 20.50 Narodne pesmi — 21.10 Koncert. — Langenberg: 19.15 Delavska ura — 20.00 Vesela glasba. — Rim: 13.30 Zabavna glasba — 17.00 Instrumentalni in vok. koncert — 20.35 Veliki pestr koncert. — Berlin: 19.30 Ljudska glasba. — Katowice: 20.30 Petje — 21.00 Lahka glasba — 22.15 Plošče — 23.00 Plesna glasba. — Toulouse: 18.20 Plesna glasba — 18.45 Zabavna glasba — 19.45 Popevke — 21.00 Koncert orkestra — 22.45 Argentinski orkester — 23.30 Koncert vojaške godbe. — Mos. Ostrava: 18.20 Orkester — 20.50 Koncert mandolin — 22.30 Ljudski koncert. — Leipzig: 12.00 Plošče — 16.30 Koncert — 20.30 Kaba-retna glasba.

II kronanju abesinskega cesarja. Dne 2. novembra se bo vršilo kronanje novega abesinskega cesarja Ras Tafarija. Za to slovesnost, ki se bo obhajala z največjim sijajem, se glavno mesto Abesinije pridno pripravlja. Na levi sliki vidimo olepševalna dela na trgu pred kolodvorom v Addis Abebi. Slika na desni: Cesar Ras Tafari na obisku v nemškem poslanstvu v Addis Abebi.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vrtijo se računajo višje. Za odgovor znamke! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Službe iščejo

Mlajši natak
išče službo v sv. nadaljnje izobrazbe. Gre brezplačno. Cenjene po-nudbe prosim pod »Po-štenost« 12.157 na upravo.

Službodobe

Mesarskega vajenca
z dežele sprejme takoj Karol Černe, mesar, Sol-ski drevored, Ljubljana.

Kovaškega vajenca
sprejem pod ugodnimi pogoji, stanovi in hrana v hiši. M. Klun, Kočevje.

Organist - cerkovnik
Mesto je razpisano. Na-stop službe 1. dec. Pred-nost imajo vešči obč. taj-ništa. Prošnja s spriče-valom o dosežanih službi je nasloviti do 1. novem. na župnijski urad Zreče pri Konjicah.

Za hišna dela
iščem 14-15 letno dekle, pridno in pošteno, katero vzamem pozneje po dogo-voru tudi v trgovino. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12.137.

Delavke
se iščejo za izdelovanje moskih kap. — Prednost imajo v stroki izvežbane ali pa iz sorodnih strok. Istotam se sprejme tudi delavce za likanje kap. — Oglasiti se je pri A. Kas-sig, Židovska ulica.

Izurjenega gaterista
večšega brušenja žag. ra-bi za takojšen nastop ža-ga s polnojarmenikom. — Ponudbe pod »Gaterist« št. 12.167 na upravo.

Dekle
pošteno in pridno, čedne znanosti in lepega ve-ščenja, ki ima veselje do otrok in vseh gospodin-jskih del, sprejme takoj 4 članska obitelji v Ljub-ljani. Ponudbe na upravo pod »Dobra služba«.

Službo dobi
v župnišču nad 30 let staro, pošteno in zdravo kmetiško dekle, vajeno četudi le preprostega ku-hanja, ki bi pa imelo ve-selje do vseh gospodin-jskih del pri mali ekono-miji. Naslov v upravi pod št. 12.162.

Glasba

Philipsov jubilejni
pianino
s petletnim jamstvom do-bite edinole pri Minki Modic, Cojzova cesta 9.

Prodamo

Graham moka
se zdravniško priporoča ljudem, ki trpijo na pre-bavi in vsem, ki uživajo veliko mesa. Razpošilja po 5 kg za 40 Din po poštnem povzetju Pavel Sedej, umetni mlin, Jav-ornik, Gorenjsko.

Puhasto perje
kilogram po 38 Din raz-pošiljam po povzetju naj-mani 5 kg. — Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čisti puh kg po 250 D. L. Brozović, Zagreb, Ilica 82. Kemič. čistilnica perja.

Deske
Illa za obijanje kratke za mizarje oblane za podo prodaja po zelo nizki ceni »Mirija«, Dunajska c. 46. Telefon 28-20 in 25-95.

Holandske gomolje
prve velikosti, ločene po imenih in barvah:
Hijacinte à Din 6—
Tulipane à Din 3—
Krokuse à Din 2-50
Narcise à Din 3-50
Anemone à Din 1-75
Iris hispanica à Din 2—
nudi
Sever & Komp., Ljubljana

Ljubitelji sadja
Velika zaloga sadnih in vinorodnih cepljenk od najzgodnjih do najpoznej-ših vrst, nadalje sadne podloge, lepotečno grmi-čevje, nizke vrtnice, de-korativne in solider smre-čice za nasade. Ceniki z navodili in opisom na za-htevo zastoj pri prvi po-dravski vinogradniški in sadjarski šoli z. p. Lud-breg. — Franjo Mlinarič, — Vsa naročila in dopise prosim na podruž. uprave Zagreb, Savska c. 113 B.

KASEIN
lastnega izdelka prodaja v velikih množinah
Središnja maslarna
Djakovo.

Obrt

Naznanjam,
da zopet prodajam v Sol-skem drevoredu na stoj-nici domače prasiče ter Vas vljudno vabim na krvavice. Lavtižar Franc, mesar.

*za
Ta tri premog
nuba drva
ali hoks
kličite tel 2056
oz. naročite v
Wolfovi 1 pri
Dom. Čebin*

Turška A. VOLK
Ljubljana, Resljeva cesta 24.
nudi največje vse vrste
pionirsko moko in druge
mlevske izdelke.
Zahtevajte cenik!

Pomlajenje v 24 urah
in dosega glasom zahval-nico gospa Dr. A., Praga:
Onih 10 lončkov EROS-kreme, ki ste mi jih poslali, sem morala »dstopiti svo-jim znanam. Moja obraz je dobra reklama za Vašo kre-mo, kajti kljub svojim 40 letom sem lepa in mlada. EROS-krema odstra-njuje nagle in nanesljive mozoljke, sejedee, brada-vice, pege, rdeč nos, rujavje madeže. Solnčne pege. Jamstvo: Denar se vrne, če ni uspeha. Cena 12 D. 3 lončki 25 D. 6 lončkov 40 D. Dr. Nik. Kem-ny, Košice C, poštni predal 12/E 23. Češko-Slovaška

Naročajte 'Slovenca'!

Lovro Zalošnik
posestnik v Srednji vasi 6 pri Polh. gradu
danes, previden s sv. zakramenti v 77 letu starosti, v Gospodu zaspal.
Pogreb predraga nam očeta bo v petek, dne 24. okt. ob 10 dop. v Polhovem gradu.
Srednja vas, dne 22. oktobra 1930.
Žalujoči otroci.

Vsa surovina
se pred izdelo-vanjem melema kemično analizira

Uspeh v 4 dneh

MELEM LAMICO

„Smrt žuljem“
odpravlja žulje, bradavice, trdo kožo. Siguren učinek brez bolečin. Ne ovira pri hoji. Dobi se povsod.

LAMICO drogerija
BEOGRAD
Knez Mihajlova ulica 14

GREŠITE MNOGO
»ako ne čitate redno SLOVENCA«

Brez barve ni lepote!

Jekleno mrazlo vpliva brezbarven obraz. Sele barva ga polivi. Zato uporabljajte »Khasana Superb kremo«. To oranžasto lepilo (ki ni šminka!) se individualno različno spremeni čim ga smoteno razmažete po licu v rožnat lesk nežno osterzajoč Vašemu bistvu, da ni mogoče odkriti umetnega pripomočka.
Isti učinek ima »Khasana Superb rdečilo«, ki podeli Vašim ustnam mladostno svežino in zdravje, poleg tega pa jih povdari zadostno, vendar ne prekritiče.
»Khasana Superb krema«, kakor tudi to rde-čilo je odporno napram vremenu, vlagi in — po-ljubom. Samo z milom se da odstraniti barvilo.
»Khasana Superb rdečilo« v zlati puščici Din —
V eleg. mehanski puščici s pritrdjenim poklopcem in dvojno vsebino Din —. Nadomestni vložek v ovoj iz želatine Din —. Khasana Su-perb rdečilo za ustne, lonček Din —.

KHASANA SUPERB

DOBI SE POVŠOD!
Dr. M. Albersheim, Frankfurt a. M. - London
Skladišče za Jugoslavijo:
Jugopharmacija d. d., Zagreb, Oddelek kozmetike.

Čitajte in širite
»Slovenca«!

Vreče. Kdor rabi vreče kupi jih naj-ceneje pri tvrdki:
Mirko Mlakar
Ljubljana - Slomškova ulica št. 11

Hans Dominik:
Moč treh
Roman iz leta 1955.
Jana je stala sredi majhnega kroga žalujočih ob odprtem grobu. Tu se je šele povsem zavedla, kako na samem ste živeli v zadnjih letih. Le malo oseb je spremilo rajnko. Prijatelji umrlega moža, ko je bil še nastavljen v državnih tovarnah. Vrh tega nekaj žensk.
Jana jim je bila iz srca hvaležna, da so sedaj še enkrat prišli, da izkažejo rajnki zadnjo čast. Čutila se je neizmerno samo in zapuščeno. Ko je poslušala be-sede sožalja in stiskala roke, je pomislila, da se bo morala sedaj vrniti sama v prazno hišo na Johnson Streetu, in da... je odšel od nje tudi Silvester.
Krčevito ihtenje ji je stresalo telo. Skoro bi se že bila zgrudila, ko je pristopil k njej dr. Glosin, jo podprl in previdno odpeljal od groba. Skrbno jo je spremljal po širokih stezah pokopališča, ki je zele-nelo in cvetelo v vsej junijski krasoti, kakor da bi ne bilo na svetu nobene smrti, nobenega umiranja.
Brez volje je pustila Jana. Vsak človek, ki se je je usmili, ji je bil v njenem trenutnem stanju do-brodošel. Koliko bolj dr. Glosin, ki je tako dolgo ob-čeval v hiši, ki je natanko poznal njeno mater, ka-teri je obljubil, da ji prinese vesti o Silvestru!
Pred pokopališčem je stopila v njegov avto in pustila, da jo je spremlil v stanovanje na Johnson Streetu. In tu je ob pogledu na priljubljene in danes tako zapuščene sobe znova oživela njena bolest. Strta se je zgrudila na stol in si z robcem zakrila oči.
Dr. Glosin jo je pustil nekaj minut. Potem ji je nežno položil roko na glavo.
»Draga miss Jana, poskusite, da se premagate.

Vem, da nima veliko smisla, da vas ob tej uri to-lazim. Zaupajte vame. Poslušajte moj svet. Sprejmite mojo pomoč, in vse bo še dobro.«
Jana je izpustila robec in se ozrla. Novo čuvstvo jo je obšlo. Solze so usahnile. Svet se ji ni zdel več tako čisto prazen in brezupen.
»Vi ste edini bližji znanec, gospod doktor, ki sva ga imeli, ki ga imam še zdaj.«
»Recite: edini prijatelj! Dovolite moj svet. Mo-rate iz stare okolice. Iz prostorov, v katerih vas vsak predmet spominja na vašo veliko izgubo.«
Jana je hlabro premagala solze, ki so ji znova stopile v oči in prikimala.
»Imate prav, gospod doktor! Toda kam naj grem?«
»Prepustite to skrb meni. Glavno je, da pridete takoj za nekaj tednov v drugo okolico. V Koloradu ob vznožju gorovja imam posestvo. Tam boste imeli drug zrak, druge obraze in boste hitreje dobili svoje du-ševno ravnovesje. Tam ste moj gost, dokler vam drago. Moje osebe vam je na razpolago in tudi sam bom o priliki... tako pogosto kakor mogoče... upajmo, da prav pogostokrat si utrgal čas, da vas vidim, da se prepričam o vašem počutku.«
Dr. Glosin je govoril počasi in vsiljivo. Jana ga je mirno poslušala. Skrajša se je rahlo upirala. Misel se ji je porodila v glavi.
»Ne bo me tu. Silvester me bo iskal in me ne bo našel.«
Dr. Glosin je uganil misel, čeprav je ni izgovorila.
»Medtem bom uporabil čas, da izvem, kje se mudi mr. Logg Sar. Tudi bom medtem uredil tu vse vaše zadeve. Pisma in vse, kar bi prišlo sem, boste prejeli na Reynoldskega posestvu. Tam bodo vaša bleđa lica kmalu pordečila od svežega gorskega zraka

med gorskimi pečinami.«
Kot očetovski prijatelj je govoril dr. Glosin malo prevneto in preživahno. Toda Jana tega ni opazila. Zdravnikove besede so razpršile njene zadnje po-misleke. Njeno bivanje bo znano. Vse vesti bo pre-jela v novem kraju. Najbrž prav dobre in prav kmalu. Sprejela je Glosinov predlog in vabilo.
Ta je v zadnjem času vse temeljito in vse-stransko preudaril. Da hoče vzeti Jano iz mnogih razlogov s seboj in jo obdržati pod svojim vplivom, mu je bilo jasno. Prav tako mu je bilo jasno, da se mora v dosego tega cilja poslužiti svojega uspaval-nega vpliva na Jano. Samo v koliko naj izrabi ta vpliv, o tem si ni bil na jasnem. Ali naj gre tako daleč in ji potem sugestije odvzame vsak spomin na mrtvo mater? Potem odpade tudi za Jano čuvstvo osamelosti in vzrok, zaradi katerega naj mu sledi in se mu izroči v varstvo. Potem bi moral še za korak dalje in jo s hipnozo prikleniti popolnoma nase.
Upiralo se mu je, da bi vzel Jano kot avtomat brez volje s seboj. V čudnem razpoloženju je hotel, da bi šla Jana prostovoljno in iz naravne potrebe po varstvu za njim. Ni je pa tudi maral gledati pri sebi, kako stalno tarna in toži. Zato je izbral srednjo pot. S svojim prepričevalnim vplivom je pojačal njeno željo za varstvom in omilil njeno še toli sveže in silno žalost nad smrtjo.
V avtu sta se pripeljala na letališče. Na velik, ograjen prostor, kamor so prihajali in odkoder so odhajali zrakoplovi raznih državnih prog. Jana je poznala kraj. Ko je še živela mati, se je večkrat pe-ljala odtod v Filadelfijo ali v Milwaukee. Takrat je opazila, da pristajajo tu tudi bogatini s svojimi last-nimi letali. Sedaj jo je peljal dr. Glosin do majhne, toda ljubke zasebne jahte. Opazil je njeno začudenje.

Na veliki, ograjen prostor, kamor so prihajali in odkoder so odhajali zrakoplovi raznih državnih prog. Jana je poznala kraj. Ko je še živela mati, se je večkrat pe-ljala odtod v Filadelfijo ali v Milwaukee. Takrat je opazila, da pristajajo tu tudi bogatini s svojimi last-nimi letali. Sedaj jo je peljal dr. Glosin do majhne, toda ljubke zasebne jahte. Opazil je njeno začudenje.